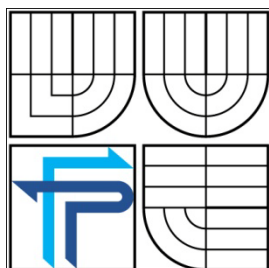

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ
BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA PODNIKATELSKÁ
ÚSTAV FINANČÍ

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT
INSTITUTE OF FINANCES

NÁVRH OPTIMÁLNÍHO INVESTIČNÍHO PORTFOLIA RODINY

OPTIMAL DOMESTIC INVESTMENT PORTFOLIO PROPOSAL

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE
BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE
AUTHOR

JIŘÍ VESELÝ

VEDOUCÍ PRÁCE
SUPERVISOR

doc. Ing. STANISLAV ŠKAPA, Ph.D.

BRNO 2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Veselý Jiří

Daňové poradenství (6202R006)

Ředitel ústavu Vám v souladu se zákonem č.111/1998 o vysokých školách, Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně a Směrnicí děkana pro realizaci bakalářských a magisterských studijních programů zadává bakalářskou práci s názvem:

Návrh optimálního investičního portfolia rodiny

v anglickém jazyce:

Optimal Domestic Investment Portfolio Proposal

Pokyny pro vypracování:

Úvod

Vymezení problému a cíle práce

Teoretická východiska práce

Analýza problému a současné situace

Vlastní návrhy řešení, přínos návrhů řešení

Závěr

Seznam použité literatury

Přílohy

Seznam odborné literatury:

SYROVÝ, P. Financování vlastního bydlení. 4.vyd. Praha: Grada, 2005.ISBN 80-247-1097-8.

ŠULC, J. Penzijní připojištění. Praha: Grada, 2004. ISBN 80-247-0772-1.

FILIP, M. Osobní a rodinné bohatství - Kam s penězi. C.H.Beck, 2006, 474s. ISBN: 80-7179-416-3.

NOVOTNÝ, M. Osobní a rodinné finance. Praha: Grada, 2005.ISBN 80-247-1098-6.

FILIP, M. Osobní a rodinné bohatství - Jak se dobře zajistit. C.H.Beck, 2006, 274s. ISBN: 80-7179-466-X.

Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Stanislav Škapa, Ph.D.

Termín odevzdání bakalářské práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2008/2009.

L.S.

Ing. Pavel Svirák, Dr.
Ředitel ústavu

doc. RNDr. Anna Putnová, Ph.D., MBA
Děkan fakulty

V Brně, dne 30.04.2009

ANOTACE

Tato bakalářská práce se bude zabývat optimální strukturou investičních výdajů dvou českých rodin. Bude provedena také analýza rodinných příjmů, výdajů a jejich optimalizace. Při výpočtech využiji nástrojů finanční matematiky. Za výstup práce lze považovat souhrn nejrizikovějších rodinných rozhodnutí na finančním trhu a návrh jejich optimálních řešení při zachování přijatelného rizika. Důraz bude kladen jak na strukturu výsledného portfolia, tak na jeho dynamický vývoj v průběhu času.

ANNOTATION

This bachelor's thesis will be focused on the structure of investments made by two czech families. There will be also made an analysis of family income and outcome and its optimisation. Counting will be on the base of financial mathematics. As outcome i can consider the summary of most riskful family market decisions and the proposal of its solutions where will be meant acceptable risk. The emphasis is placed on the structure of the final portfolio as well as on its dynamic developement in the course of time.

KLÍČOVÁ SLOVA

RODINA, INVESTICE, POJIŠTĚNÍ, SPOŘENÍ, NÁKLADY, FINANČNÍ PLÁN, PODÍLOVÝ FOND, AKCIE,

KEYWORDS

FAMILY, INVESTMENT, INSURANCE, SAVINGS, COSTS, FINANCIAL PLAN, SHARES FUND, SHARES

Bibliografická citace mé práce:

VESELÝ, J. *Návrh optimálního investičního portfolia rodiny*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, 2009. 73 s. Vedoucí bakalářské práce doc. Ing. Stanislav Škapa, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci na téma „*Návrh optimálního investičního portfolia rodiny*“ jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou všechny citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce.

Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že v souvislosti s vytvořením této bakalářské práce jsem neporušil autorská práva třetích osob, zejména jsem nezasáhl nedovoleným způsobem do cizích autorských práv osobnostních a jsem si plně vědom následků porušení ustanovení § 11 a následujících autorského zákona č. 121/2000 Sb., včetně možných trestněprávních důsledků vyplývajících z ustanovení § 152 trestního zákona č. 140/1961 Sb.“

V Brně dne 25.5. 2009

.....

(podpis autora)

Obsah

ÚVOD	8
1 VYMEZENÍ PROBLÉMU A CÍL PRÁCE	9
2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE	10
2.1 RODINNÉ CÍLE	10
2.1.1 Členění.....	10
2.2 RIZIKO.....	11
2.2.1 Diverzifikace rizika	12
2.3 BANKOVNÍ VKLADY.....	13
2.4 ÚVĚRY.....	13
2.4.1 Spotřební.....	13
2.4.2 Hypoteční.....	14
2.5 SPOŘENÍ	14
2.5.1 Stavební spoření.....	14
2.5.2 Termínované vklady.....	15
2.5.3 Spořicí účty.....	16
2.6 POJIŠTĚNÍ	16
2.6.1 Životní pojištění.....	16
2.6.2 Neživotní pojištění.....	18
2.7 PENZIJNÍ PŘIPOJIŠTĚNÍ	19
2.8 PODÍLOVÉ FONDY	20
2.8.1 Akciové, dluhopisové, smíšené	20
2.8.2 Zajištěné fondy.....	22
2.8.3 Strukturované fondy kolektivního investování.....	22
3 ANALÝZA PROBLÉMU A SOUČASNÉ SITUACE	23
3.1 RŮST ZADLUŽOVÁNÍ RODIN	23
3.2 RŮST EXEKUCÍ SPOJENÝCH S NESPLÁCENÍM ÚVĚRŮ.....	24
4 VLASTNÍ NÁVRHY ŘEŠENÍ, PŘÍNOS NÁVRHŮ ŘEŠENÍ	27
4.1 STRUKTURA RODINY A	27
4.2 PŘÍJMY A VÝDAJE	28
4.3 CÍLE RODINY	29
4.3.1 Pojištění.....	29
4.3.2 Finanční rezerva	31
4.3.3 Zajištění na důchodový věk	32
4.3.4 Studium dětí na vysoké škole	33
4.3.5 Rodinný dům	35
4.3.6 Nový automobil.....	37
4.3.7 Dovolená	38
4.3.8 Prostředky naspořené na důchodový věk.....	39
4.3.9 Daňové zvýhodnění na použité investiční produkty	40
4.4 SHRNUTÍ FINANČNÍHO PLÁNU RODINY A.....	42
4.5 STRUKTURA RODINY B	45
4.6 PŘÍJMY A VÝDAJE	46
4.7 CÍLE RODINY	47
4.7.1 Pojištění.....	47
4.7.2 Finanční rezerva	49
4.7.3 Zajištění na důchodový věk	51
4.7.4 Studium dítěte na vysoké škole.....	52
4.7.5 Finanční rezerva pro dceru.....	54

4.7.6	<i>Nové automobily</i>	55
4.7.7	<i>Rodinná dovolená každé dva roky</i>	56
4.7.8	<i>Prostředky naspořené na důchod</i>	56
4.7.9	<i>Daňové zvýhodnění na použité investiční produkty</i>	58
4.8	SHRnutí FINANČNÍHO PLÁNU RODINY B	59
4.9	INFLACE, RŮST MEZD A JINÉ VLIVY	62
4.10	FINANČNÍ PLÁNY Z HLEDISKA VÝVOJE PŘÍJMŮ A STRUKTURY	63
5	ZÁVĚR	66
	SEZNAM OBRÁZKŮ	68
	SEZNAM TABULEK	68
	SEZNAM GRAFŮ	68
	POUŽITÉ ÚROKOVÉ SAZBY	69
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	70
	PŘÍLOHY	72

Úvod

Proč se tato práce věnuje právě ekonomické stránce rodiny? Odpověď je jednoduchá, úsek života mezi 20 a 40 lety považuji z hlediska ekonomického a rozhodovacího za nejdůležitější část našeho bytí. Člověk v této době dělá ta nejdůležitější rozhodnutí, která ovlivní jeho následnou kvalitu života. Lze si toto rozhodování představit jako průběžné nastavování určitého algoritmu, podle kterého se budeme dále řídit. Tyto změny jsou zapříčiněny několika situacemi. Například dochází k zapojení do pracovního cyklu a prvním příjmům. S tím přichází i rozhodování o alokaci těchto peněz. Dále dochází k manželství a založení rodiny. S tím je spojena snaha o získání vlastního bydlení. Rozhodování, jež člověka v tomto věku čekají, je opravdu mnoho a všechna je velice důležité správně analyzovat a vyhodnotit.

Analýzou a hodnocením se převážně zabývá tato práce. Budeme hodnotit jednotlivé kroky v rozhodovacím procesu rodiny.

1 Vymezení problému a cíl práce

Cílem je dosáhnout v rámci možností nastavení co nejefektivnějšího algoritmu alokace rodinných peněžních prostředků a dosáhnout do budoucna zajištění co nejkvalitnějšího života rodiny. K tomu nám budou nápomocny jak vzorce, které vychází z finanční matematiky, tak poznatky z mikroekonomie i psychologie (například Maslowova pyramida potřeb). Svá rozhodování budeme také posuzovat z hlediska výhledu do budoucna (zde je cílem omezit riziko výrazné změny efektivity způsobené například přijetím již dnes známých připravovaných zákonů). Stručně řečeno na věci bude nahlíženo z více úhlů, abychom dosáhli co nejlepších výsledků.

Dalším cílem práce je nenechat rodinu spadnout do „úvěrové pasti“, která je spojena s vývojem společnosti a známa především v západních zemích. Mluvíme tu o neúměrném a neracionálním utrácení rodin, jež se zadlužují a neuvědomují si, že nebudou moci tyto půjčky splácet. Následuje exekuce a propad kvality života o několik pomyslných stupňů. Tento vývoj lze u nás vypočítat v několika posledních letech, kdy se počet exekučních příkazů zvyšuje.

Před podobným vývojem ve společnosti varovala již Česká národní banka a poukazovala na nedostatečnou vzdělanost lidí v oblasti nakládání s rodinnými financemi. V západních zemích je běžné, že rodinné finance tvoří část učebního plánu na středních školách. V České republice tomu tak bohužel není a je na lidech vzdělaných v ekonomickém oboru, aby dopomohli k efektivnímu nakládání s financemi ostatním lidem.

Mnou navržený finanční plán by měl sloužit jako určitý návod těmto lidem k efektivnějšímu nakládání s finančním majetkem než doposud. Pokud dokáže má práce pozitivně ovlivnit uvažování nad investicemi alespoň jedné rodiny, pak cíl práce považuji za splněný.

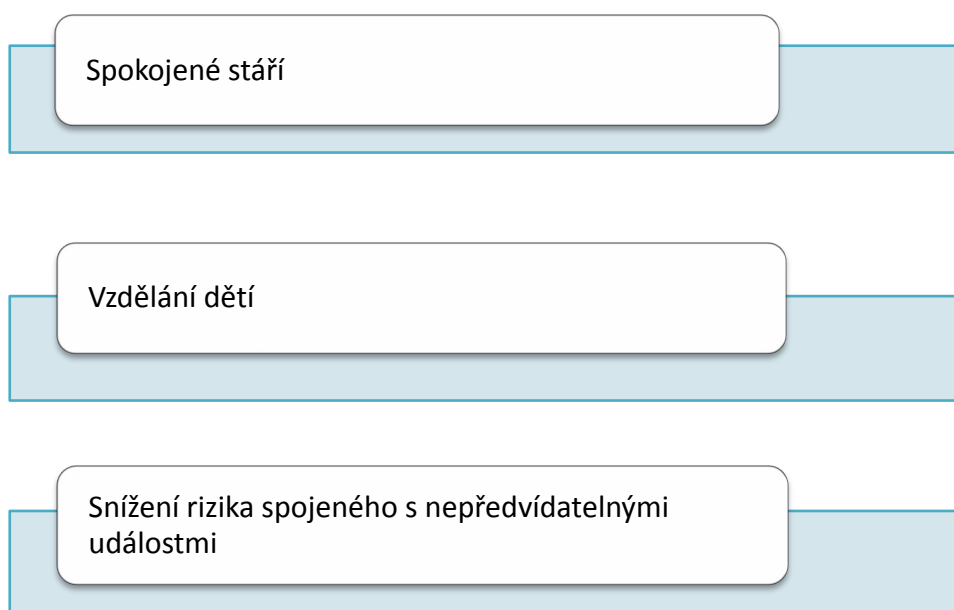
2 Teoretická východiska práce

2.1 Rodinné cíle

Vyhodnocení zdrojů a identifikace rodinných cílů tvoří první krok při tvorbě finančního plánu. Je velice důležité neudělat chybu hned na začátku a uvědomit si, který cíl má jakou prioritu, zda je možné cíle dosáhnout a případně určit finanční instrument, který nám k dosažení cíle dopomůže. Je nutné také vzít v úvahu faktor času a při výběru cílů s ním uvažovat.

2.1.1 Členění

Poté, co rodinné cíle identifikujeme, je rozčleníme podle dvou hlavních hledisek. Prvním nesporným hlediskem je priorita. Některé cíle mají vyšší prioritu než jiné a to si musíme uvědomit, jelikož to bude hrát velikou roli v našem finančním plánu. Druhým nesporným hlediskem je časová náročnost. Některých cílů je možno dosáhnout v krátkém časovém horizontu, některých ve střednědobém a některých v dlouhodobém časovém horizontu. Faktor času hraje význačnou roli při výběru správného finančního instrumentu. Existují tři základní osobní cíle:

Obr. 1 - Základní osobní cíle[5]

Od těchto cílů vychází identifikace dalších cílů, jež už nemají tak vysokou prioritu a nemusí se u nich uvažovat pouze finanční instrumenty s minimálním rizikem. Nejnižší prioritu mají zpravidla cíle spotřebního charakteru (dovolená, nový automobil,...). Nejsnazším způsobem, jak si uspořádat cíle podle časového horizontu a priority, je udělat tabulku a porovnat cíle s finančními zdroji.

2.2 Riziko

Riziko je jedním z hledisek, jež investor musí zohlednit při výběru finančního instrumentu, do kterého hodlá investovat. Investiční rizika lze dělit na inflační, ztráty likvidity, tržní úrokové míry, politické, insolvence, měnové, operační, právní,... Některé riziko lze vyjádřit i číselně pomocí vzorců. Společně s výnosností a likviditou je rizikovost nejdůležitějším kritériem při rozhodování investora, kam vloží své dočasné volné finanční prostředky.

Riziko = stupeň nejistoty spojený s očekávaným (budoucím) výnosem.

Existence rizika tedy představuje pro investora určitou nejistotu, že skutečný výnos bude v budoucnu odlišný od očekávaného, tj. dojde k odchylce od očekávání. Takovou odchylkou může být pokles celkové hodnoty investice, respektive nižší než očekávaný výnos. Ovšem odchylka může působit i v opačném směru a realizovaný výnos může být lepší než původní očekávání.

Každý investor vnímá riziko jinak a zaujímá k němu jiný postoj.

- averze k riziku
- neutrální postoj
- sklon k riziku

Každý by si měl stanovit maximální míru rizika, která je pro něj únosná a kterou je ochoten podstoupit.

Za nejméně rizikovou (bezrizikovou) investici jsou považovány státní dluhopisy (např. pokladniční poukázky vydávané centrální bankou). Zde si můžeme být jisti, že o svou investici nepřijdeme, kromě hypotetické možnosti státního bankrotu.[22]

Při porovnávání výnosu a rizika uvažovaných investic lze například využívat Sharpeho poměr (Sharpe ratio):

$$S = \frac{E(R - R_f)}{\sigma}$$

R - výnosnost sledované investice

R_f - bezriziková úroková míra

E - výnosnost nad bezrizikovou úrokovou míru

σ – směrodatná odchylka výnosu nad bezrizikovou úrokovou míru

Čím je Sharpe ratio vyšší, tím je investice výhodnější.[5]

2.2.1 Diverzifikace rizika

Riziko lze diverzifikovat a tudíž snížit za pomoci výběru správných investic. Je ovšem nutno mít na paměti také korelaci kurzů jednotlivých aktiv (např. nákupem dvou akcií stejné společnosti riziko nijak nesnížíme).

V našem případě bude investorem fyzická osoba, která nemá dostatek finančních prostředků na poskládání a vytvoření vlastního portfolia a budeme tak řešit eliminaci rizikových faktorů například nákupem podílových listů, které mají jako podkladové aktivum celý akciový index.

2.3 Bankovní vklady

Bankovní vklady jsou dnes nejvíce rozšířenou možností uložení hotovostních peněz mezi veřejností. Mezi přednosti patří zachování vysoké likvidity, avšak úročení takto vložených finančních prostředků je minimální. Je to způsobeno především možností využívat dalších bankovních produktů, které jsou na konto navázány, a možností prostředky kdykoli z konta vybrat.

Vklad na bankovním účtu je možno si představit jako závazek bankovní instituce vůči klientovi. Pokud je ovšem zůstatek záporný (např. na kontokorentním účtu), pak se závazek mění na pohledávku.

Doposud jsme hovořili o běžných účtech, avšak bankovní instituce umožňují ukládat peněžní prostředky specifickými způsoby. Například lze využít vkladních knížek, termínovaných vkladů (více viz kapitola spoření), strukturovaných vkladů, spořicích účtů atd. Tyto produkty zpravidla umožňují dosáhnout vyššího zhodnocení, ale za cenu nižší likvidity.

2.4 Úvěry

2.4.1 Spotřební

Spotřební úvěry jsou poskytovány zejména fyzickým osobám za účelem financování nákupu předmětů spotřebního charakteru, pořízení nebo stavbě bytů a rodinných domků. Oproti komerčnímu úvěru úvěrovaný objekt přímo neprodukuje zdroje ke splácení úvěru. V žádosti o úvěr předkládá klient bance méně informací než v případě komerčního úvěru. Zdrojem splácení je běžný příjem klienta, a tudíž splátky poskytované u spotřebního úvěru jsou mnohem nižší než u úvěru komerčního. Na trhu se lze setkat s různými druhy takto specifických úvěrů. Například lze jmenovat revolvingové, splátkové, hypoteční a jiné. My se budeme blíže zabírat zejména hypotečním úvěrem.

2.4.2 Hypoteční

Hypoteční úvěr je jednou z nejvíce využívaných možností, jak financovat vlastní bydlení. Podmínkou je, že úvěr musí být zajištěn zástavním právem k nemovitosti. Dobu splatnosti sjednává klient s bankou a záleží na jeho vůli, jakou si zvolí. Nabídka banky bývá od 5 do 30 let. Úroková sazba se taktéž sjednává mezi bankou a klientem před uzavřením obchodu a je ve většině případů individuální. Závisí zejména na těchto faktorech: úrokové sazby na trhu, kvalita klienta, doba splatnosti hypotečního úvěru, doba fixace, konkurenční prostředí, druh produktu, nový klient nebo konec fixace. Po uplynutí doby fixace (zpravidla 5 let) má banka právo změnit úrokové sazby a klient má zase právo část úvěru splatit. Výše úvěru by měla činit maximálně 70% z hodnoty zástavy (při vyšší hodnotě již je úvěr vysoce nevýhodný).

Státní finanční podpora se vztahuje pouze na účely hypotečního úvěru, který je spojen se vznikem nové bytové jednotky. Výše podpory závisí na výši úrokových sazeb a je zpravidla nastavena tak, aby reálný úrok (úrok z hypotečního úvěru snížený o státní finanční podporu) činil 6 – 7 %. Pokud žadatel o příspěvek splní tyto podmínky: *věk do 36 let, není vlastníkem ani spoluvlastníkem rodinného domu nebo bytu, byt nebo rodinný dům jsou na území ČR, uplynuly nejméně dva roky od nabytí vlastnictví bytu prvním vlastníkem*, pak výše státního příspěvku je taková, aby se reálný úrok pohyboval v rozmezí 4 – 5 %.[1]

2.5 Spoření

2.5.1 Stavební spoření

Stavební spoření patří mezi finanční produkty s velmi slušným poměrem očekávaného výnosu k riziku (atraktivita tohoto produktu je dána především díky státní podpoře). Nominální roční výnos může být až 5.8 %. Koncem roku 2005 celkové úspory klientů stavebních spořitelén dosáhly více než 300mld. Kč.

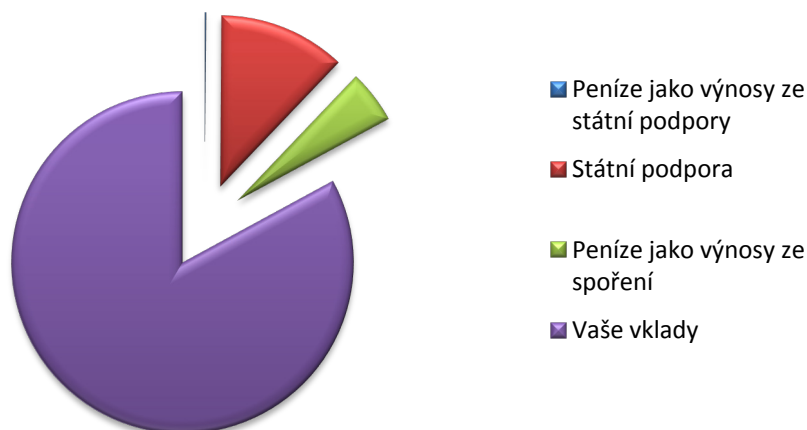
Podíváme-li se na podmínky využití stavebního spoření, klienti musí spořit nejméně 6 let. Výše státní podpory je 15% z ročních vkladů, nejvíce však 3000 Kč ročně (za 6 let

spoření klienti dostanou 18000 Kč celkem). Úroky na naspořené vklady včetně státní podpory jsou u stavebních spořitelén kolem 2% (podléhají dani z příjmů).

Pokud chcete dosáhnout nejvyššího vnitřního výnosu, Vaše měsíční úložka by měla být okolo 1700 Kč.[5]

$$20000 = 3000 / 0,15$$

$$1667 = 20000 / 12$$

Graf 1 – Složení úspor na konci spoření

Čerpat úvěr ze stavebního spoření je možné již po dvou letech spoření a pro výši úvěru je významná tzv. cílová částka spoření. Při čerpání úvěru vázací doba neplatí, ale je nutné ho vázat k bytovým potřebám.

Celkově je stavební spoření finanční produkt s poměrně vysokými výnosy a nízkým rizikem. Investiční horizont je střednědobý se zákonným omezením v podobě minimální doby spoření šesti let.

2.5.2 Termínované vklady

Termínované vklady lze sjednávat na pevný termín splatnosti nebo s výpovědní lhůtou. Termínované vklady s pevně sjednaným termínem splatnosti lze vyplatit až ve sjednanou dobu a je možné vklad také znovu sjednat (využití revolvingu) za aktuálních úrokových sazeb. Oproti tomu termínované vklady s výpovědní lhůtou lze ukončit až po oznámení bance a uplynutí předem dohodnuté výpovědní lhůty. Úročení

termínovaných vkladů je závislé na dohodnuté době splatnosti (případně výpovědní lhůty). Čím je doba delší, tím lze dosáhnout vyššího zhodnocení peněžních prostředků. Pokud klient ovšem vybere prostředky ještě před uplynutím termínu splatnosti (nebo výpovědní lhůty), pak si banka účtuje poměrně vysoké poplatky.

Úrokové sazby se mohou v některých bankách také řídit velikostí vložených prostředků. Zpravidla čím více peněžních prostředků je uloženo, tím bývá vyšší i úročení.[23]

2.5.3 Spořicí účty

Spořicí účty tvoří další alternativu, jak lze uložit peníze a mít je úročeny zajímavou sazbou okolo 3% (v závislosti na typu účtu a podmínkami, jimiž je daný účet vázán). V České republice nabízí spořicí účty téměř každá banka, avšak klient musí předem zvážit, zda se mu vklad vyplatí. Některé banky požadují ke zřízení spořicího účtu také zřízení běžného účtu, kde většinou klient platí měsíční poplatek za vedení. Skutečný výnos z uložených prostředků se může ve skutečnosti pohybovat okolo 1%. Klient si může také vybrat z účtů s několika různými výpovědními lhůtami (a podle toho odstupňovaným úrokem).

Nutno podotknout, že v nabídkách bank se vyskytují i spořicí účty bez podmínek. Tyto účty omezují vkladatele většinou formou vkládání prostředků pouze bezhotovostním stykem a z předem stanovených účtů nebo užitím prostředků k dalším investicím.[23]

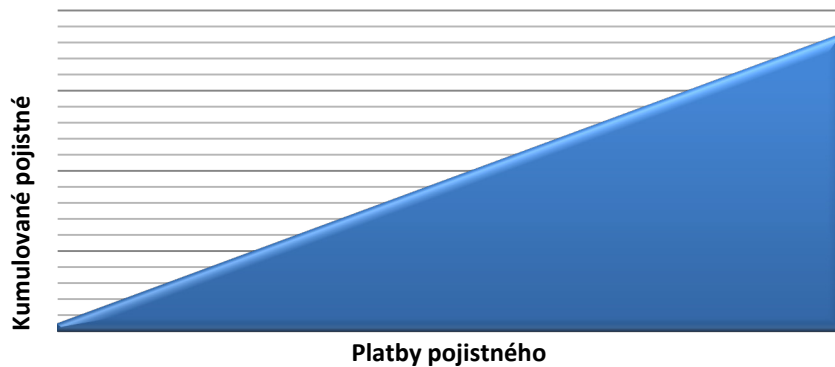
2.6 Pojištění

2.6.1 Životní pojištění

Kapitálové životní pojištění

Jedná se o pojištění pro případ smrti a dožití. Tento produkt slouží jako pojistka pokud zemřete, nebo pokud se dožijete věku podle pojistné smlouvy. Nemá zde smysl uvažovat o vnitřním výnosovém procentu (bylo by velice nízké, možná záporné), tudíž se nejedná o příliš výhodný produkt investičního charakteru.

Primárním cílem je zde snížit riziko platební neschopnosti rodiny v případě Vaší smrti. Na rozdíl od investičního pojištění je zde zaručena částka při dožití.

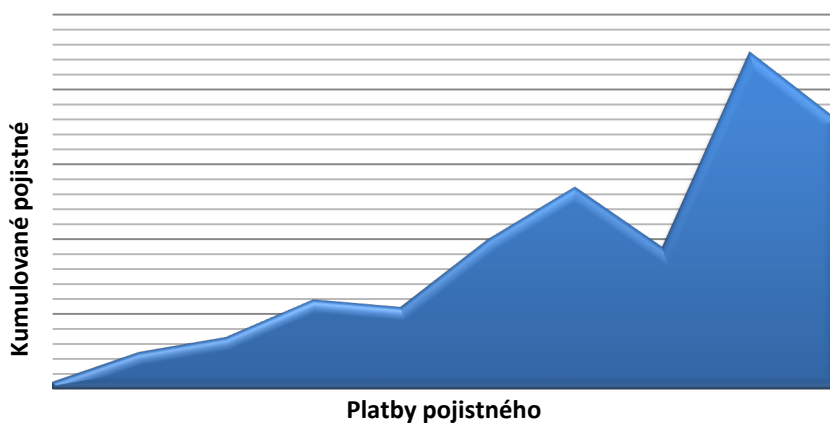

Graf 2 - Kapitálové životní pojištění

Investiční životní pojištění

Jedná se stejně jako u kapitálového životního pojištění o pojištění pro případ smrti a dožití. Rozdíl spočívá ve vedení individuálního účtu každému klientovi. Tento účet je tvořen investičními podílovými jednotkami, které jsou nakupovány za přijaté pojistné. Hodnota pojistného plnění v případě smrti i dožití není předem známa, je vázána na hodnotu individuálního podílového účtu.

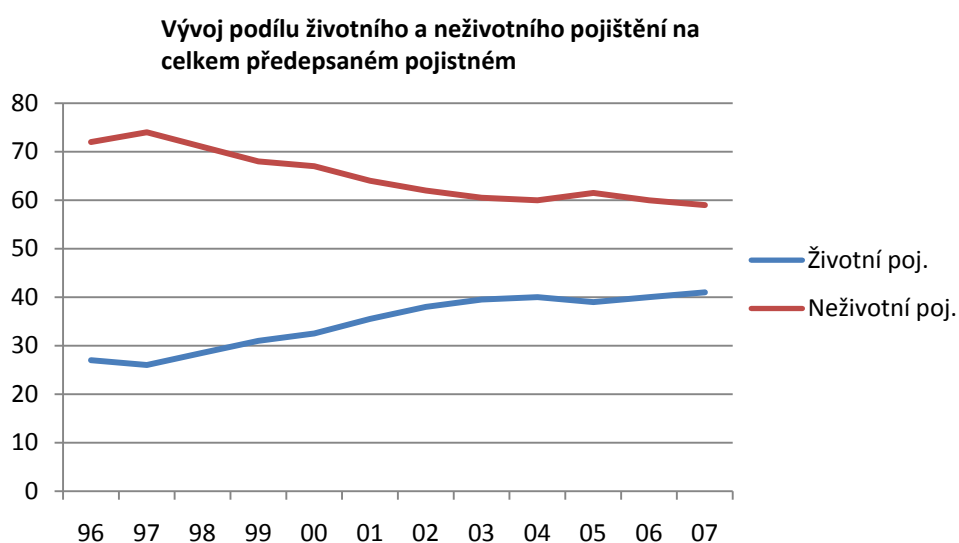
Investiční životní pojištění je rizikovějšího charakteru a pojistné plnění je vázáno na vývoj finančních trhů (může být vyšší nebo i nižší, než při stejné nasporené částce u kapitálového životního pojištění). [5]

Graf 3 - Investiční životní pojištění

2.6.2 Neživotní pojištění

Mezi pojištění neživotní lze zařadit celou škálu různých produktů pojišťoven. Lze jmenovat pojištění majetku, pojištění odpovědnosti, pojištění proti úrazu a celá řada dalších pojištění, jež nesouvisí s pojištěním proti smrti. Pro naše účely se budeme blíže zabývat především pojištěním majetkovým. Základním cílem pojištění majetku je ochrana proti následkům nepředvídatelných událostí. Pod tímto pojmem si lze představit škody způsobené v důsledku živelné pohromy, krádeže nebo loupeže. Pojištění majetku si mohou sjednat fyzické osoby a to jak tuzemští občané, tak i „cizozemci“. Mezi nejvíce využívané druhy majetkového pojištění patří pojištění domácnosti a pojištění nemovitosti. Tyto dva pojmy je nutno odlišovat. Pojištění domácnosti zahrnuje pojištění veškerého majetku spojeného s domácností (nábytek, elektronika,...), naopak pojištění nemovitosti zahrnuje pojištění stavby, nikoli věcí, jež stavba uvnitř obsahuje. Podíl životního a neživotního pojištění na celkem sjednaném pojistném lze vidět na grafu níže.[5]

Graf 4 – Vývoj podílu životního a neživotního pojištění na celkem předepsaném pojistném [21]

2.7 Penzijní připojištění

Penzijní připojištění je forma spoření dlouhodobého charakteru podporovaná státem za účelem naspoření určité finanční částky pro penzijní věk. K tomuto účelu jsou zřízeny penzijní fondy, které vaše peněžní prostředky investují a zhodnocují.

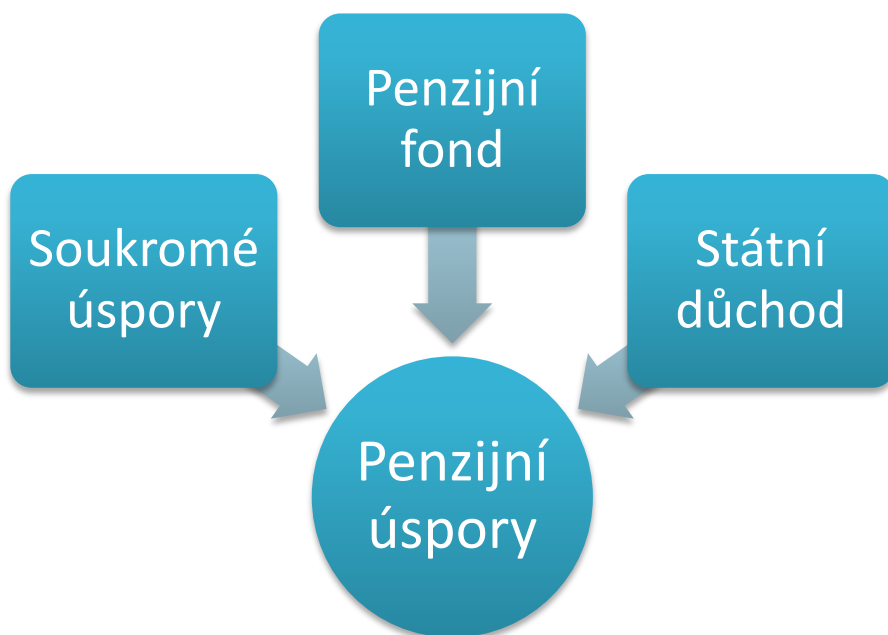
Do penzijního fondu dlouhodobě investujete peníze (v závislosti na uzavřené smlouvě o penzijním připojištění), avšak dostáváte také k Vaším úsporám příspěvek od státu, případně může přispívat také zaměstnavatel (příspěvek od zaměstnavatele je dobrovolný a nelze ho nárokovat). Penzijní fond Vám každoročně připíše různě velký výnos, odvozený od toho, jak se mu daří na finančních trzích. Cílem penzijního připojištění je získat na dobu penzijního věku dostatečné množství finančních prostředků pro „spokojený život“.[2]

Výše státního příspěvku je závislá na výši vlastních příspěvků. Více viz tabulka:

Výše příspěvku účastníka v Kč	Výše státního příspěvku v Kč
100 – 199	50 + 40% z částky nad 100 Kč
200 – 299	90 + 30% z částky nad 200 Kč
300 – 399	120 + 20% z částky nad 300 Kč
400 – 499	140 + 10% z částky nad 400 Kč
500 a více	150 Kč

Tab. 1 – Závislost výše státního příspěvku na příspěvcích účastníka [2]

Důležitou otázkou, kterou je nutno si položit, je: „Kolik je nutno mít na penzi našetřeno?“ Penzijní úspory by měly být tvořeny třemi pilíři, jelikož nelze spoléhat pouze na státní důchod a prostředky z penzijního připojištění (pokud bychom uvažovali průměrnou roční inflaci a změnu potřeb budoucích důchodců, pak bychom nezajistili dostatečný příjem k „spokojenému životu“ a životní úroveň by podstatně klesla). Jako třetí pilíř proto nutno přidat osobní úspory.[5]

Obr. 2 – Složení penzijních úspor[5]

2.8 Podílové fondy

2.8.1 Akciové, dluhopisové, smíšené

Investování do podílových fondů je vysoce doporučováno fyzickým osobám, které nemohou investovat příliš vysoké částky, nebo nemají podrobné znalosti finančních trhů, které by jim umožnily sestavit si své vlastní portfolio cenných papírů. Investováním do podílových listů podílových fondů může investor taktéž dosáhnout i na cenné papíry, které by si pro svou vysokou nominální hodnotu nemohl sám dovolit. Další nespornou výhodou je přenechání starosti se správou portfolio na portfolio manažerovi daného fondu (spravování fondu může být pasivní nebo aktivní). Podílové fondy lze dělit podle mnoha hledisek. Nám prozatím postačí dělení podle cenných papírů, do kterých podílový fond investuje. Takto lze dělit podílové fondy na akciové, dluhopisové nebo smíšené.

Akciové podílové fondy se vyznačují převážnou většinou akcií ve svém portfolio. Od toho lze usuzovat, že daný fond může dosahovat význačných výnosů (akcie zpravidla přinášejí vyšší výnos než dluhopisy). Na druhou stranu je nutno poznamenat, že jsou hodně volatilní a tudíž i rizikové. Při poklesu trhu lze dosáhnout i mimořádných ztrát. Investování do akciově orientovaných podílových fondů by mělo být doprovázeno

dokonalým zmapováním situace na trhu a také zohledněním vysokého rizika, které tuto investici doprovází.

Na druhou stranu dluhopisové fondy nabízí zhodnocení investovaných prostředků při nižším riziku. Výnosy nejsou vysoké jako při investici do akciově orientovaného podílového fondu (a pozitivním vývoji na trhu), avšak jsou jistější. V případě nepříznivého vývoje nejsou ztráty příliš vysoké jako u akcií.

Třetím typem podílových fondů jsou fondy smíšené. Tyto fondy mají portfolio tvořené akciemi i dluhopisy a jedná se o „střední cestu“ mezi fondem akciovým a dluhopisovým.

Před investicí do podílových listů podílových fondů je třeba si zjistit některé informace o daném podílovém fondu. Toto lze zjistit z následujících dokumentů fondu:

Statut fondu:

Investiční politika fondu, způsob nakládání s výnosy fondu, zda je fond otevřený nebo uzavřený, výše úplaty za obhospodařování fondu, způsob výplaty výnosů fondu, depozitář fondu

Zkrácený prodejní prospekt fondu:

Obsahuje nejdůležitější informace z pohledu drobného investora

Prodejní leták:

Nejzkratkovitější dokument podílového fondu určený k propagaci mezi širokou veřejností

Jako vysoce nápomocné vodítko při výběru podílového fondu by měly sloužit také ratingy fondů. Ratingy udělují specializované ratingové agentury. S tímto typem ohodnocení se můžeme setkat v podobě hvězdiček (od jedné do pěti podle výkonnosti fondu) nebo v podobě písmen (AAA – vysoce nadprůměrný fond s vysokými zisky a kvalitním managementem,...).[5]

2.8.2 Zajištěné fondy

Zajištěné fondy jsou zvláštním druhem fondů, který garantuje svému investorovi stoprocentní návratnost vložených prostředků. Riziko je v porovnání s klasickými podílovými fondy nižší, avšak výnosy se pohybují mírně nad peněžními trhy a nedosahují výnosů akciově orientovaných fondů. Podílové listy zajištěného fondu je možno koupit pouze v upisovacím období, které trvá zpravidla několik týdnů. Pokud chce mít investor garantovanou návratnost svých prostředků, pak musí držet podílový list až do doby jeho splatnosti. Fond zpravidla investuje prostředky do méně rizikových obligací s kvalitním ratingem (státních obligací, euroobligací).[5]

2.8.3 Strukturované fondy kolektivního investování

Ve světě jsou známé pod pojmem Exchange Traded Funds (dále jen ETF). Jedná se o podílové fondy (příp. investiční fondy) jejichž cenné papíry jsou derivovány od podkladových aktiv. Těmito aktivy zpravidla bývají akciové indexy nebo akciové koše. Investor tedy má možnost spekulovat na cenu celého akciového indexu, aniž by musel kupovat jednotlivé akcie, které jsou v indexu zahrnuty. Výhodou ETF oproti běžným podílovým listům podílových fondů (nebo akciím investičních fondů) je jejich obchodovatelnost na burzách cenných papírů. Jejich správa je tedy většinou pasivní. Existuje mnoho druhů ETF, avšak já zde uvedu jen pár všeobecně známých a populárních. Jedná se o QUBEs (QQQ – reprezentuje index Nasdaq 100), SPDRs (reprezentuje index S&P 500), Diamonds (reprezentuje index DJIA a jeho jednotlivé sektory),...[5],[10]

3 Analýza problému a současné situace

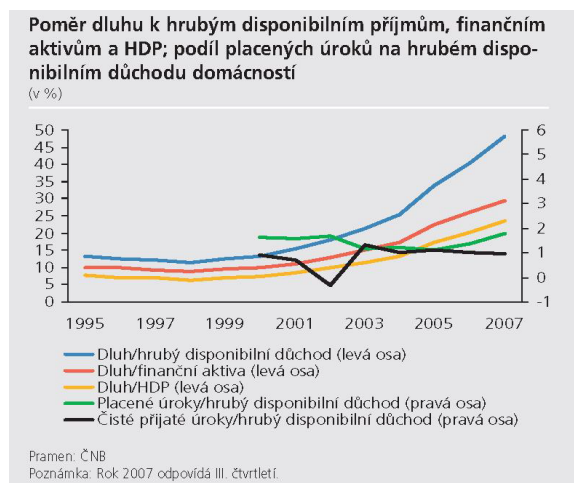
3.1 Růst zadlužování rodin

Samotný růst zadlužování rodin není nijak závažný. Prudký procentní nárůst poskytovaných úvěrů je dán především růstem příjmů domácností, snadnějším přístupem k úvěrům a stárnutím populace. Velice dobře je analyzována situace zadlužování domácností ve zprávě ČNB o vývoji reálné ekonomiky.

„Zadlužení obyvatelstva se každoročně zvyšuje zhruba o třetinu. Během roku 2007 překročil dluh českých domácností hranici 800 mld. Kč. Úvěry obyvatelstvu u bankovních institucí dosáhly na konci minulého roku 680 mld. Kč, z toho úvěry na bydlení tvořily 510 mld. Kč, spotřebitelské 170 mld. Kč. Dalších téměř 150 mld. Kč dluží domácnosti nebankovním institucím.

Poměr dluhu k hrubým disponibilním příjmům domácností dosáhl na konci roku 2007 hodnoty 47 % (oproti 40 % na konci roku 2006). Rovněž poměr dluhu k finančním aktivům naznačuje zvyšování dluhové zátěže obyvatelstva (30 % na konci roku 2007 oproti 26 % na konci roku 2006). Celkový dluh obyvatelstva vyjádřený podílem na HDP dále rostl na současných asi 23 %. Stejně jako v roce 2006 i v roce 2007 byly celkové přijaté úroky domácností vyšší než zaplacené, pokračoval však trend mírného snižování čistého agregátního úrokového výnosu. přes rychlý růst zadlužení českých domácností je však jejich celková úroveň zadlužení ve srovnání se západoevropskými zeměmi stále nízká, což potvrzují hodnoty všech tří zmiňovaných ukazatelů. Například ve Velké Británii podíl dluhu na disponibilním příjmu domácností převyšuje 170 %, v USA 120 %, v Irsku 130 %, v Dánsku nebo Nizozemsku dokonce 200 %.

I přes postupné zadlužování obyvatelstva zatím nepozorujeme nárůst kreditního rizika domácností, které se pohybuje okolo 3 %.

Graf 5 [20]

Existující studie analyzující rovnovážnou úroveň zadlužení soukromého sektoru (měřeno např. podílem úvěrů soukromému sektoru na HDP) potvrzují, že v případě ČR je nárůst zadlužení v souladu s celkovým ekonomickým vývojem země. Nedochozí tak k „nadměrnému“ úvěrovému růstu, který by mohl skrývat určitá rizika pro budoucí stabilitu finančního systému.“ [20]

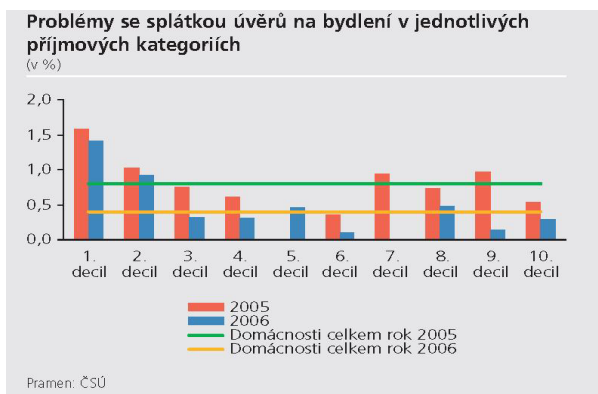
3.2 Růst exekucí spojených s nesplácením úvěrů

Zde se již dostáváme k jádru problému. Dále budu citovat opět ze zprávy ČNB.

„Zadlužování domácností může mít odlišné dopady na různé skupiny obyvatel. Nejvyššímu riziku možných budoucích problémů se splácením jsou vystaveny zejména nízkopříjmové domácnosti a domácnosti s jedním ekonomicky aktivním členem.

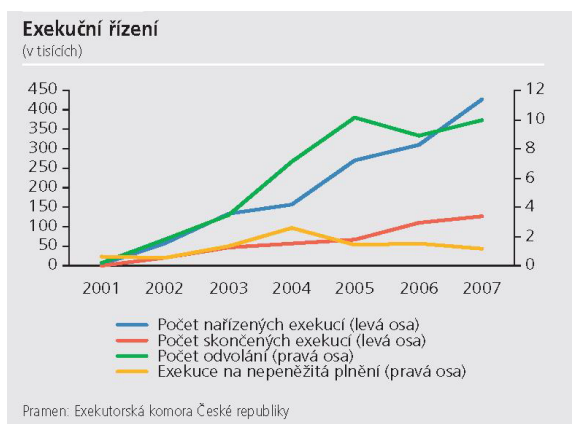
Dle subjektivního hodnocení 68 % domácností vycházelo s příjmy s obtížemi, což bylo ve srovnání s předchozím obdobím nepatrně více. Ve třech nejnižších příjmových skupinách to bylo 80 až 90 %, zatímco v nejvyšší příjmové skupině pouze 30 %. Zaplatit neočekávaný výdaj ve výši 6 tis. Kč si však nemohlo dovolit 41,3 % domácností, což je sice oproti předchozímu roku méně o 2,8 p.b., ale ve dvou nejnižších příjmových skupinách se jedná až o 60-78 % domácností. Tyto domácnosti jsou navíc závislé na dávkách sociální podpory. Ty činily u nejnižších dvou příjmových skupin 18 %, resp. 7 % čistých peněžních

příjmů, a v hodnoceném období meziročně poklesly. Celkově lze konstatovat, že podíl domácností, které čerpaly úvěry, se v roce 2006 zvýšil. Problémy se splácením úvěrů uvedlo relativně malé procento domácností, ve dvou nejnižších příjmových skupinách to však bylo nad průměrem za domácnosti celkem.

Graf 6 [20]

Výrazný růst počtu nařízených exekucí v roce 2007 je jedním z projevů růstu zadlužení. Tento nárůst odráží také skutečnost, že se tento instrument začíná využívat pro vymáhání širšího spektra pohledávek. Ve většině případů se jednalo o drobné pohledávky související s razantnějším vymáháním věřiteli. I přes poměrně stabilní situaci sektoru domácností zůstává rizikem zejména předlužení nízkopříjmových skupin obyvatel spojené s nedostatečným finančním vzděláním.

Graf 7 [20]

Řada lidí přecení své finanční možnosti a není schopna splácet své závazky. Tuto situaci řeší dalšími úvěry často za velmi vysoké sazby vyplývající z jejich nízké bonity, a tak se dostávají do dluhové pasti. V tomto ohledu je důležitý vývoj v sektoru nebankovních institucí. Jimi poskytované úvěry tvoří asi 60 % závazků této skupiny lidí. Asi 86 % všech úvěrů domácnostem poskytnutých nebankovními institucemi je určeno na spotřebu (126 mld. Kč na konci roku 2007). Jedná se téměř o 50% podíl na trhu spotřebitelských úvěrů (zbytek tvoří bankovní úvěry). Tento segment trhu podléhá zejména zákonu o spotřebitelském úvěru, do kterého byla mimo jiné nově implementována povinnost věřitele informovat dlužníka o roční procentní sazbě nákladů (RPSN).

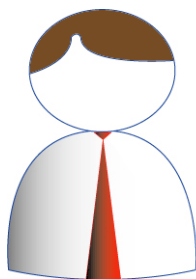
Problémem tohoto trhu jsou vedle nízké finanční gramotnosti dlužníků také objevující se nekalé obchodní praktiky věřitelů. K jejich potlačení by měla přispět další chystaná opatření posilující ochranu spotřebitelů. Pomohla by také některá legislativní opatření v oblasti podmínek úvěrových smluv, například zamezení možnosti uzavírání rozhodčích doložek. Pozitivně by mělo působit i plánované zavedení finančního vzdělávání do osnov základních a středních škol.“[20]

Ze zprávy plyne, že v České republice je rostoucí trend zadlužování domácností (což není nic špatného) a vyšší možnost dosahovat na úvěrové produkty nízkopříjmovým a středněpříjmovým domácnostem. S tím ovšem roste i riziko správného ocenění svých investičních možností a možný osobní bankrot spojený s exekucí. Toto vše zapříčiněno především nedostatečným finančním vzděláním.

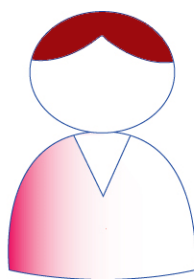
4 Vlastní návrhy řešení, přínos návrhů řešení

Při spoření budeme uvažovat roční připsování úroků. Důležitými náklady jsou také daně, které platíme z úrokových nebo kapitálových výnosů. Tyto daně budeme uvažovat u produktů, které nejsou od zdanění úrokových výnosů osvobozeny (bankovní účty, spořicí účty, termínované účty, atp.). U spoření ve fondech bude většinou splněn časový test šesti měsíců.

4.1 Struktura rodiny A

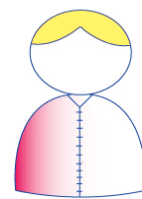
František

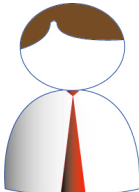
Marie

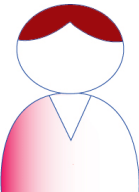

Jan

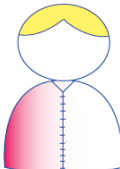

Lucie

	jméno: František	Majetek: osobní automobil
	věk: 27 let	byt v nájmu
	vzdělání: SŠ s maturitou	mobilní telefon
	zaměstnání: realitní makléř	TV
	hrubá mzda: 31 000	
	naspořeno: 100 000	

	jméno: Marie	Majetek: byt v nájmu
	věk: 25 let	mobilní telefon
	vzdělání: SŠ s maturitou	
	zaměstnání: zdrav. sestra	
	hrubá mzda: 22 000	
	naspořeno: 10 000	

	jméno: Jan
	věk: 5 let

	jméno: Lucie
	věk: 1 rok

Před samotnou tvorbou finančního plánu rodiny a uvažováním o jednotlivých investicích je třeba znát veškeré příjmy a výdaje rodiny. Jejich struktura může mnohé napovědět. Na jedné straně nám dá informaci, kolik prostředků může rodina v jednotlivých svých etapách investovat a na druhé straně nám poskytne detaily o chování dané rodiny na finančních trzích. Struktura výdajů může být více nakloněna do spotřeby, což nám dá možnost tyto výdaje dále měnit a optimalizovat ve prospěch příjmů.

Stručně řečeno je souhrn příjmů a výdajů základním kamenem každé tvorby finančního plánu a je nutné, aby informace v něm obsažené byly přesné a správné. Spadnou-li základy, spadne i vše, co je na nich postaveno...

4.2 Příjmy a výdaje

Příjmy a výdaje rodiny za měsíc	František	Marie	Jan	Lucie
Naspořeno:	100 000	10 000		
Superhrubá mzda:	41 600	29 500		
Ostatní příjmy:		7 600		
Daň z příjmů, SZP ¹ :	5 800	4 775		
SZP ² :	10 540	7 480		
Provoz domácnosti ³ :	1 500	1 500		
Provoz automobilu:	1 500			
Bydlení:	4 500	4 500		
Jídlo:	2 500	2 500	2 000	1 500
Oblečení:	1 000	1 000	500	1 000
Zábava (kultura, sport,...):	750	750	500	
Doprava:		400	100	
Ostatní výdaje ⁴ :	690	400		
Celkem:	12 820	-3 450	-3 100	-2 500

Tab. 2 – Příjmy a výdaje rodiny A

Pozn.: Marie je na rodičovské dovolené a bude ještě dva roky pobírat rodičovský příspěvek ve výši 7600 Kč měsíčně.

Čistý příjem rodiny v roce 2009: 3 770 Kč

Čistý příjem rodiny v roce 2011: 13 415 Kč

¹ Zaměstnanec

² Zaměstnavatel

³ Výdaje za energie, svoz odpadu,...

⁴ Televizní poplatky, mobilní telefon,...

4.3 Cíle rodiny

cíl	důležitost	horizont
Zajištění rodiny do budoucna (vytvoření pojištění a finanční rezervy)	5	krátkodobý
Studium dětí na vysoké škole	4	střednědobý
Nový automobil	2	krátkodobý - střednědobý
Dovolená	1	krátkodobý - střednědobý
Rodinný dům	3	střednědobý
Zajištění na důchodový věk	5	dlouhodobý

Tab. 3 – Cíle rodiny A

Ve výše uvedené tabulce můžeme vidět výčet cílů rodiny. V dalším zpracování bude zejména brána v potaz důležitost cíle, dále bude spočítána optimální částka daného cíle, jež si rodina může dovolit. Doba dosažení cíle bude určena na základě dostupných prostředků tak, aby případné plnění neohrozilo platební bilanci rodiny.

4.3.1 Pojištění

Pojištění je jednou z nejdůležitějších věcí ve finančním plánu rodiny. Minimalizuje riziko platební neschopnosti hradit výdaje rodiny v případě nenadálých situací jako je smrt člena rodiny, živelné pohromy nebo jiné události. V případě naší rodiny budeme uvažovat zejména kapitálové životní pojištění Františka, jelikož rodina je v prvních letech, kdy je Marie na mateřské dovolené, přímo závislá na jeho příjmech ze zaměstnání. Od roku 2011 je jako další postup doporučeno založení kapitálového životního pojištění i u manželky (její příjmy budou od jejího zapojení do pracovního procesu také využity k investicím a rodina bude na nich závislá).

Další nedílnou součástí plánu je pojištění domácnosti. (tj. dosavadního jediného majetku rodiny). Pojištění domácnosti doporučuji sjednat taktéž již od roku 2009.

Jedno z pravidel pro výpočet optimální částky, na kterou se pojistit, říká: „Vynásobte svůj roční příjem pěti a získáte částku, na kterou byste se měli pojistit“.[5] Tohoto doporučení se budeme dále držet. Budeme uvažovat trojnásobné plnění v případě smrti.

Měsíční čistý příjem Františka je 25 260 Kč. Pro naše potřeby zaokrouhlíme tuto částku na 26 000.

$$(26000 * 60) / 3 = \underline{520\,000}$$

Měsíční čistý příjem Marie je 17 245. Pro naše potřeby zaokrouhlíme tuto částku na 18 000.

$$(18000 * 60) / 3 = \underline{360\,000}$$

Kapitálové životní pojištění ⁵	František	Marie
Doba pojištění	36 let	34 let
Pojistná částka	540 000	360 000
Plnění v případě smrti	3*	3*
Pravidelné měsíční pojistné	2472	1748
Odchod do důchodu	63 let	61 let

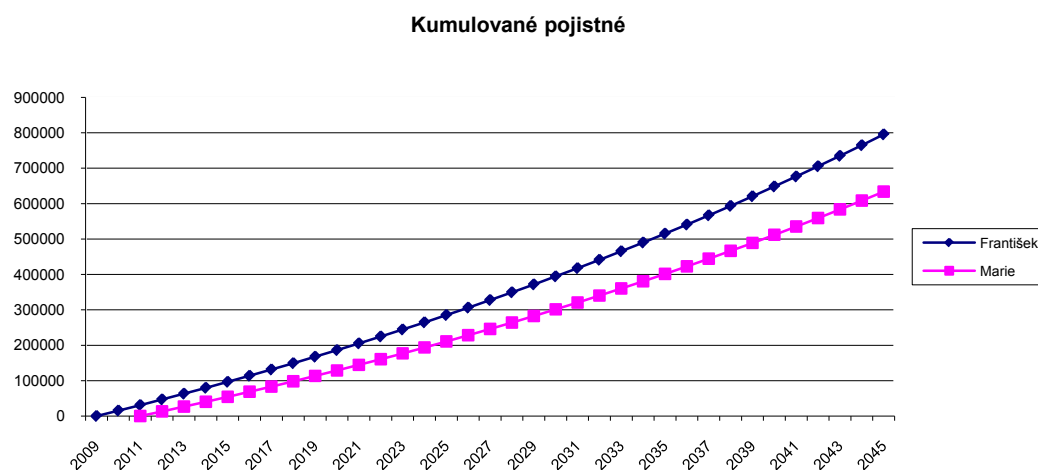
Tab. 4 – KŽP rodiny A [32]

Pojištění domácnosti:

Pojistná částka: 450 000 Kč

Spoluúčast: 1000 Kč

Roční pojistné: 1676 Kč (měsíčně: 140 Kč)

Graf 8 – KŽP rodiny A

Při výpočtech uvažováno zhodnocení 2% p.a.

⁵ Obsahuje připojištění proti úrazu a zdraví

4.3.2 Finanční rezerva

Finanční rezerva je další důležitá věc v rodinném finančním plánu. Spolu s pojištěním snižuje riziko nenadálých situací, které by mohly ohrozit životní úroveň rodiny a její platební schopnost. Vzhledem k její důležitosti je pochopitelně nutné, aby tyto prostředky byly dlouhodobě uloženy ve vysoce likvidních aktivech s nízkým rizikem, která poskytují rodině jistotu, že o tyto životně důležité finance nepříjde. Jako příklad lze uvést běžný bankovní účet nebo peněžní fond.

Index	Potřebná výše finanční rezervy	Částka
A1	Neočekávané výdaje	
	Výdaje na léky, zdrav. péči, zubaře	30000
	Oprava automobilu	50000
	Škody na zařízení domácnosti	100000
	Další nečekané náklady	20000
A2	Ztráta zaměstnání nebo výpadek příjmů	
	Měsíční rodinné výdaje	29090
	Počet měsíců hledání nového zaměstnání	4
B	Pojistky, které kryjí škody	
	Zdravotní pojištění	27000
	Pojištění automobilu (krytí do 80%)	40000
	Pojištění majetku (krytí asi 70%)	70000
C	Aktuální finanční rezerva	
	Bankovní účty	110000
Celkem	(A1 + A2 - B - C)	69360

Tab. 5 - Finanční rezerva rodiny A

Celková výše potřebné rezervy: 316 360 Kč

Je třeba ještě naspořit: 69 360 Kč

V letech 2009 a 2010 je rodina schopna měsíčně spořit do finanční rezervy částku 1100 Kč.

Od roku 2011 je rodina ochotna měsíčně spořit do finanční rezervy částku 3500 Kč.

$$S = m \cdot x \cdot \left(1 + \frac{m+1}{2 \cdot m} \cdot i\right) \cdot \frac{(1+i)^n - 1}{i} = 13200 \cdot \left(1 + \frac{13}{24} \cdot 0,02\right) \cdot \frac{(1+0,02)^2 - 1}{0,02} = 26952,86$$

Zbývá rodině našetřit 42 407,14 Kč.

$$k = a \cdot i = 26952,86 \cdot 0,02 = 539,06$$

$$n = \frac{\ln \left\{ \frac{(S-k) \cdot i}{x \cdot m \cdot \left(1 + \frac{m+1}{2 \cdot m} \cdot i\right)} + 1 \right\}}{\ln(1+i)} = \frac{\ln \left\{ \frac{(42407,14 - 539,06) \cdot 0,02}{3500 \cdot 12 \cdot \left(1 + \frac{12+1}{2 \cdot 12} \cdot 0,02\right)} + 1 \right\}}{\ln(1+0,02)} = 0,98\overline{63}$$

$$S = m \cdot x \cdot \left(1 + \frac{m+1}{2 \cdot m} \cdot i\right) \cdot \frac{(1+i)^n - 1}{i} = 42000 \cdot \left(1 + \frac{13}{24} \cdot 0,02\right) \cdot \frac{(1+0,02)^1 - 1}{0,02} = 42455$$

Finanční rezerva dosáhne cílové částky za 36 měsíců.

4.3.3 Zajištění na důchodový věk

V tabulce cílů rodiny mělo zajištění na důchodový věk spolu s pojištěním a peněžní rezervou nejvyšší prioritu. Avšak vzhledem k dlouhodobému charakteru spoření a horizontu využití taktéž dlouhodobému jsem zařadil tento cíl až jako třetí. Jako prostředek ke spoření financí za tímto cílem slouží především penzijní připojištění. Velkou výhodou tohoto druhu spoření je pomoc státu ve formě státních příspěvků. Dále je zde daňové zvýhodnění a nízké riziko. Pokud tedy uvážíme možný výnos zahrnující i státní příspěvky a riziko, pak můžeme konstatovat, že tento produkt je k dosažení našeho cíle nejideálnější.

Vzhledem ke složenému úročení a zhodnocení prostředků v penzijních fondech doporučuji zřídit penzijní připojištění co nejdříve. Nutno konstatovat, že rodina v letech 2009 a 2010 již vyčerpala své finanční prostředky a začátek spoření musíme přesunout na začátek roku 2011.

Jak je uvedeno v teoretických východiskách, nejvyšší možný příspěvek státu je 150 Kč a je poskytnut při měsíční úložce 500 Kč a více. Dále daňové zvýhodnění je poskytováno až do výše měsíčního příspěvku 1500 Kč. Avšak vzhledem k finanční situaci rodiny doporučuji oběma manželům ukládat právě částku 1000 Kč měsíčně a využívat tak oba možné bonusy (státní příspěvky a daňové zvýhodnění). Dále budeme uvažovat příspěvek zaměstnavatele ve výši 200 Kč za měsíc.

Penzijní připojištění	František	Marie
Vstupní údaje		
Vstupní věk	29	27
Pohlaví	muž	žena
Žádost o penzi ve věku	63	61
Průměrná hrubá mzda	31000	22000
Měsíční příspěvek účastníka	1000	1000
Příspěvek zaměstnavatele	200	200
Příspěvek státu	150	150
Roční zhodnocení	3%	3%
Stav na individuálním účtu		
Doba spoření	34 let	34 let
Příspěvek účastníka	408000	408000
Příspěvek zaměstnavatele	81600	81600
Státní příspěvek	61200	61200
Zisk z příspěvku účastníka	296020	296020
Zisk z příspěvku zaměstnavatele	59204	59204
Zisk ze státního příspěvku	43883	43883
Celkem Kč	949907	949907

Tab. 6 – Penzijní připojištění rodiny A [25]

4.3.4 Studium dětí na vysoké škole

Studiu dětí na vysoké škole byla taktéž přiřazena vysoká priorita. Z možných finančních instrumentů budeme vybírat především ten, který zajišťuje slušný výnos za minimálního rizika. Nejprve si však určíme částku, kterou bude nutno dětem na studium našetřit. Budeme vycházet ze začátku studia na vysoké škole v 19 letech. Dále víme, že rodina bude mít první volné prostředky k investování v dubnu roku 2013 (po vytvoření finanční rezervy). Předpokládané náklady na studium budou 6000 Kč za měsíc studia. Délka studia je standardně pět roků.

Jan

$N = 6$ let

$S = 6000 * 50 = 300\ 000$ Kč

Většina prostředků na studium bude spořena formou stavebního spoření, které nabízí výhodný poměr výnosů k riziku. Vzhledem k horizontu šesti let u smluv na stavební

spoření budeme kombinovat jednu smlouvu uzavřenou na dítě a jednu na rodiče. Maximální výnosové procento nastává, pokud spoříme ročně 20 000 Kč, což je hranice pro státní příspěvek 3000 Kč (pokud spoříme více, státní příspěvek se nezvyšuje). Dále uvažujeme zhodnocení 2% a roční výši poplatků 300 Kč.

Stavební spoření	Jan	František
Měsíční úložka	1700	1700
Doba spoření	6 let	6 let
Úrok	2%	2%
Vloženo účastníkem	122400	122400
Zhodnocení vkladu účastníka	7532	7532
Státní podpora celkem	18000	18000
Zhodnocení státní podpory	924	924
Průměrný roční výnos	6,24%	6,24%
Celkem naspořeno	148856	148856

Tab. 7 – Stavební spoření Jana a Františka [28]

Spoření jsme zahájili v roce 2011. V roce 2017 budou celkově naspořené prostředky 297 712 Kč. Nyní ještě odečteme poplatky za uzavření smlouvy (3000 Kč za každou) a 290 Kč ročně za vedení účtu.

$$(3000 * 2) + (290 * 12) = 9480$$

Celkem naspořeno: 288 232 Kč

Jan nastoupí na vysokou školu v roce 2023. Námi našetřené prostředky proto umístíme na termínovaný účet, z kterého je těsně před začátkem studia Jana převedeme na jeho bankovní účet, kde budou sloužit Janovi k financování svého studia. Uvažujeme-li úrok na termínovaném účtu 3%, pak v roce 2023 bude mít Jan k dispozici finanční prostředky ve výši 335 775 Kč.

$$K_n = K_0 \cdot (1+i)^n = 288232 \cdot (1+0,03)^6 = 344164$$

Daň z úrokových výnosů: 8 389 Kč

Lucie

U Lucie použijeme stejný zdroj financování jako u Jana. Rozdíl zde bude v délce spoření, jelikož Lucie je o 4 roky mladší. Smlouva o stavebním spoření bude sjednána k roku 2012. Po šesti letech budou prostředky převedeny na termínovaný účet, kde budou do doby začátku studia Lucie na vysoké škole.

Stavební spoření	Lucie	Marie
Měsíční úložka	1700	1700
Doba spoření	6 let	6 let
Úrok	2%	2%
Vloženo účastníkem	122400	122400
Zhodnocení vkladu účastníka	7532	7532
Státní podpora celkem	18000	18000
Zhodnocení státní podpory	924	924
Průměrný roční výnos	6,24%	6,24%
Celkem naspořeno	148856	148856

Tab. 8 – Stavební spoření Lucie a Marie [28]

V roce 2018 budou celkem naspořené prostředky po odečtení poplatků 288 232 Kč.

$$288\,232 * 1,03^9 = 376\,077,3843$$

Daň z úrokových výnosů: 13 176 Kč

Lucie bude mít ke svému studiu k dispozici finanční prostředky ve výši 362 901 Kč.

4.3.5 Rodinný dům

Financování rodinného domu má dlouhodobý charakter a je třeba tuto investici dobře promyslet. Nejprve je potřeba vědět, kolik je rodina ochotna měsíčně investovat. Vzhledem k relativně vysokým investicím určeným na budoucí studium dětí (formou stavebního spoření), bych doporučil investovat do nemovitosti až v roce 2018. V tuto dobu budou ukončeny smlouvy o stavebním spoření a uvolní se nové finanční prostředky. Rodina v tuto dobu bude mít k dispozici 7055 Kč. Pokud by koupila rodinný dům, snížily by se výdaje o dalších 9000 Kč, které platí formou nájemného.

Jako způsob financování doporučuji využít kombinaci hypotečního úvěru (až do výše 100% ceny nemovitosti) a stavebního spoření. Využijeme výhod obou produktů, u hypotečního úvěru možnost dosáhnout na cenu nemovitosti okamžitě a u stavebního spoření jeho vysoké vnitřní míry výnosu. Z volných prostředků bych doporučil měsíční výdaje maximálně 13000 Kč (11500 Kč na HU a 1500Kč na SS a úvěr ze SS), aby existovala určitá rezerva na další možné výdaje. Vzhledem k věku manželů v roce 2019 bych doporučil hypoteční úvěr sjednat na 25 let (aby byl splacen ještě v produktivním věku).

- Rodina je ochotna měsíčně na tyto účely vydávat částku 13 000 Kč
- Doba splácení hypotečního úvěru maximálně 25 let

$$HU = \frac{a_{p.a.} \cdot ((1 + i_{p.a.})^n - 1)}{i_{p.a.} \cdot (1 + i_{p.a.})^n} = \frac{138000 \cdot (1,0669^{25} - 1)}{0,0669 \cdot 1,0669^{25}} = \frac{558581}{0,3377} = 1654074,622$$

Výpočet nám ukazuje, že za daných podmínek je pro rodinu ideální sjednat si hypoteční úvěr na celkovou částku cca 1 650 000 Kč. Hypoteční úvěr je nutno sjednat s fixací úrokové sazby na pět let. Po pěti letech porovnáme nově nastavenou úrokovou sazbu s úrokovou sazbou pro úvěr ze stavebního spoření a rozhodneme, zda tohoto úvěru využijeme a splatíme jím část hypotéky, nebo nevyužijeme a splatíme část hypotéky pouze z naspořených prostředků ve SS. Vzhledem k aktuálně nastaveným podmínkám státní podpory manželé mohou prvních deset let splácení pobírat státní příspěvek ve výši jednoho procenta. Tabulka 9 nám ukazuje výši sjednaného úvěru, avšak za využití SS se nám podaří část sjednané hypotéky předem splatit a celkově ušetřit na zaplacených prostředcích [Příloha 1].

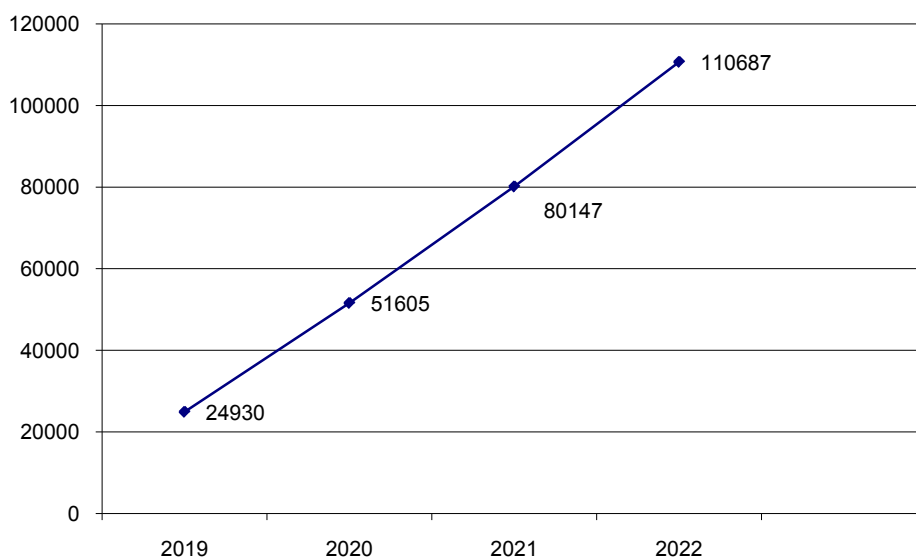
Hypoteční úvěr	
Výše hypotéky	1 650 000
Doba splácení	25 let
Úroková sazba	6,69%
Výše měsíční splátky	11338
Celkem zapláceno	3 461 400

Tab. 9 – HU rodiny A [33]

4.3.6 Nový automobil

Jedná se o výdaj spotřebního charakteru a jeho důležitost tak není vysoká. Využijeme zde finančních produktů s vysokým ročním výnosem (akciové fondy). S touto investicí je také spojeno vysoké riziko. Spořít doporučuji začít až v roce 2019, kdy jsou výdaje sníženy o 9000 (nájemné) a 6800 placeného na stavební spoření z roku předchozího. Oproti tomu výdaje jsou vyšší o 13106 Kč na splácení hypotečního úvěru. Finanční prostředky rodiny nad rámec výdajů budou měsíčně 2949 Kč. Vzhledem k zvýšeným nákladům domácnosti bych doporučil ponechat si již v roce 2018 na jejich krytí alespoň dalších 856 Kč a investovat tak do akciových fondů až v roce 2019 měsíčně částku 2000 Kč. V roce 2023 výdaje rodiny klesnou o 3100 Kč, jelikož Jan nastoupí na vysokou školu a veškeré své výdaje bude hradit z našetřených prostředků. V tomto roce bych doporučil koupit automobil formou leasingu. Jako akontace budou použity prostředky naspořené v akciovém fondu.

Prostředky v akciovém fondu při měsíční úložce 2000 Kč, dobou trvání 4 roky a předpokládaném zhodnocení 7%.

Graf 9 – Spoření v AF[22]

Čisté naspořené prostředky: 110 687 Kč

Daň z výnosů: 126 Kč

V dubnu roku 2023 bude mít rodina na automobil našetřeno 110 561 Kč. Zbylou cenu automobilu bude hradit leasingová společnost. Leasingová splátka při pořízení automobilu v hodnotě 340 000 Kč a akontaci ve výši 33% vyjde měsíčně na 5 778 Kč, což je rodina schopna hradit.

Nový automobil	Leasing
Požizovací cena	340 000
Akontace	33%
Počet splátek	48
Efektivní úrok	10%
Akontace	112 200
Leasingová splátka	5 778
Navýšení	115

Tab. 10 – FL rodiny A [31]

4.3.7 Dovolená

Nová dovolená má ze všech rodinných cílů nejnižší důležitost a řešíme ji až jako poslední. Pokud bychom si podrobně prohlédli strukturu příjmů a výdajů v jednotlivých letech, viděli bychom možnost našetřit na dovolenou v roce 2017. V této době měsíční příjmy převyšují výdaje o částku 3655 Kč. Pokud uvažujeme o letní dovolené a začátku spoření v lednu, pak již v červnu bychom při měsíčních úložkách 3000 Kč na spořicí účet měli našetřeno 18133,5 Kč. Tyto finanční prostředky lze použít na úhradu dovolené.

$$S = m \cdot x \cdot \left(1 + \frac{m+1}{2 \cdot m} \cdot i\right) \cdot \frac{(1+i)^n - 1}{i} = 18000 \cdot \left(1 + \frac{7}{12} \cdot 0,015\right) \cdot \frac{(1+0,015)^1 - 1}{0,015} = 18157,5$$

Daň z výnosů: 24 Kč

V roce 2027, kdy již je splacen i finanční leasing na automobil, doporučuji zaměřit se na cíl jediný. Tímto cílem je spokojené stáří. Proto doporučuji investovat měsíčně alespoň 8000 Kč do dluhopisových fondů, jež nabízejí nízké zhodnocení za minimálního rizika (disponibilní prostředky rodiny v této době budou cca 9249 Kč). Investice by měly probíhat stále až do konce produktivního věku a dosažení důchodového věku. Víme, že František dosáhne důchodového věku v 63 letech a Marie v 61 letech.

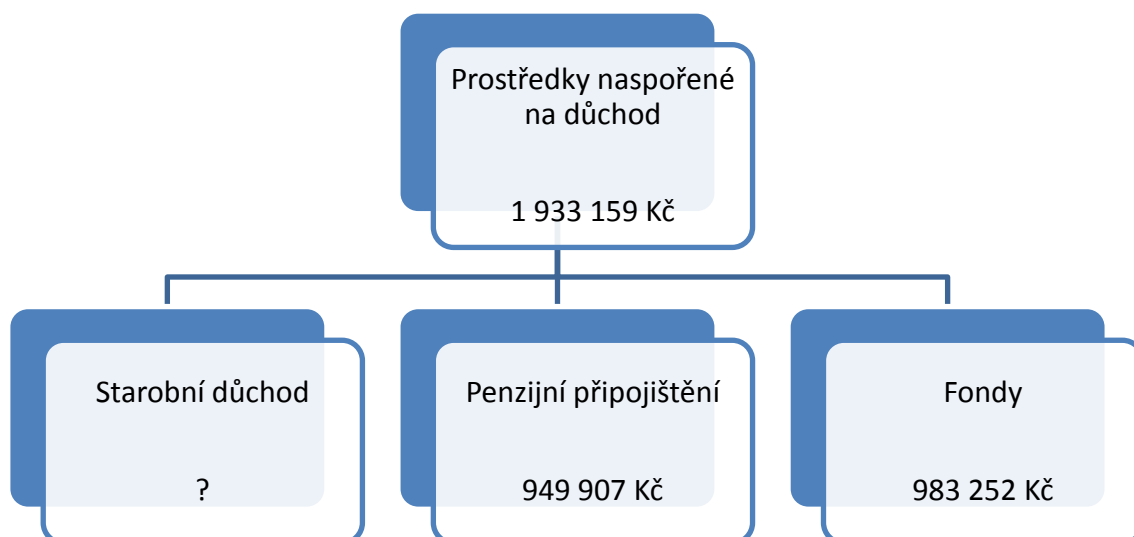
4.3.8 Prostředky naspořené na důchodový věk

Jak jsme si uvedli již v teoretické části, naše disponibilní prostředky v důchodovém věku budou mít tři zdroje. Prvním zdrojem bude starobní důchod vyplácený ze státního rozpočtu. Vzhledem ke stárnutí populace tedy nelze počítat se zachováním stávající metodiky valorizace důchodů a zachováním do budoucna neudržitelného stavu. Dnes víme, že se připravuje důchodová reforma a lidé budou více tlačeni do vlastního spoření, protože stát si nebude moci dovolit vyplácet starobní důchody v požadované výši. Vzhledem k uvažování nejhorší možné situace v našem finančním plánu nebudeme počítat s žádnou podporou ze státního rozpočtu (přestože nějaké finanční prostředky z tohoto zdroje dozajista poplynou).

Druhým zdrojem našich prostředků pro důchodový věk budou příjmy z penzijního připojištění. Důchodového věku oba manželé dosáhnou v roce 2043. Naspořené prostředky budou činit 949 907 Kč u každého.

Jako třetí a poslední zdroj jsme určili dluhopisový fond. Do tohoto fondu manželé začali měsíčně přispívat v roce 2027 a to celkovou částku 8000 Kč. Doba spoření je 16 let.

$$S_x = m \cdot x \cdot \left(1 + \frac{m+1}{2 \cdot m} \cdot i\right) \cdot \frac{(1+i)^n - 1}{i} = 12 \cdot 8000 \cdot \left(1 + \frac{12+1}{2 \cdot 12} \cdot 0,03\right) \cdot \frac{(1+0,03)^{16} - 1}{0,03} = 1966505,34$$

Obr. 3 – Prostředky naspořené na důchod

Každý z manželů bude mít v době dosažení důchodového věku k dispozici 1 933 159 Kč (bez započítaného starobního důchodu, který neuvažujeme). Nyní si přepočítáme tyto celkové finanční prostředky na jeden měsíc důchodového věku. Uvažujeme střední dobu dožití u mužů 75 let a u žen 81 let.

$$1\,933\,159 / 144 = 13\,424,72$$

Muž bude mít měsíčně k dispozici 13 425 Kč (po zaokrouhlení)

$$1\,933\,159 / 240 = 8\,054,83$$

Žena bude mít měsíčně k dispozici 8 055 Kč (po zaokrouhlení)

Pokud bychom uvažovali inflaci, pak bychom museli výsledné hodnoty ještě diskontovat, abychom si mohli blíže představit skutečnou hodnotu naspořených finančních prostředků.

4.3.9 Daňové zvýhodnění na použité investiční produkty

V našich podmínkách je poskytováno daňové zvýhodnění u několika rodinných výdajů. Především se jedná o výdaje za účelem životního pojištění nebo bydlení.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

§15 odst.3

Od základu daně se odečte částka, která se rovná úrokům zaplaceným ve zdaňovacím období z úvěru ze stavebního spoření, úrokům z hypotečního úvěru poskytnutého bankou nebo pobočkou zahraniční banky anebo zahraniční bankou, sníženým o státní příspěvek poskytnutý podle zvláštních právních předpisů, jakož i úvěru poskytnutého stavební spořitelnou, bankou nebo pobočkou zahraniční banky v souvislosti s úvěrem ze stavebního spoření nebo s hypotečním úvěrem, a použitým poplatníkem na financování bytových potřeb, pokud se nejedná o bytovou výstavbu, údržbu ani o změnu stavby bytového domu nebo bytu ve vlastnictví podle zvláštního právního předpisu prováděnou v rámci podnikatelské a jiné samostatné výdělečné činnosti nebo pro účely pronájmu. Bytovými potřebami pro účely tohoto zákona se rozumí

- a) výstavba bytového domu, rodinného domu, bytu podle zvláštního právního předpisu nebo změna stavby,
- b) koupě pozemku, pokud na něm bude postavena stavba uvedená v písmenu a) s využitím úvěru na financování bytových potřeb za předpokladu, že na pozemku bude zahájena výstavba bytové potřeby dle písmene a) do 4 let od okamžiku uzavření úvěrové smlouvy a koupě pozemku v souvislosti s pořízením bytové potřeby uvedené v písmenu c),
- c) koupě bytového domu, rodinného domu včetně rozestavěné stavby těchto domů nebo bytu, nebo bytu podle zvláštního právního předpisu,
- d) splacení členského vkladu nebo vkladu právnické osobě jejím členem nebo společníkem za účelem získání práva nájmu nebo jiného užívání bytu nebo rodinného domu,
- e) údržba a změna stavby bytového domu, rodinného domu nebo bytu ve vlastnictví podle zvláštního právního předpisu a bytů v

nájmu nebo v užívání,

f) vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů nebo vypořádání spoludědiců v případě, že předmětem vypořádání je úhrada podílu spojeného se získáním bytu, rodinného domu nebo bytového domu,

g) úhrada za převod členských práv a povinností družstva nebo podílu na obchodní společnosti uskutečněná v souvislosti s převodem práva nájmu nebo jiného užívání bytu,

h) splacení úvěru nebo půjčky použitých poplatníkem na financování bytových potřeb uvedených v písmenech a) až g).

Použije-li se nebo používá-li se bytová potřeba podle písmen a) až h) nebo její část k podnikatelské nebo jiné samostatné výdělečné činnosti a nebo k pronájmu, lze odečíst úroků po dobu užívání bytové potřeby k uvedeným účelům uplatnit pouze v poměrné výši.

Na základě tohoto odstavce si rodina bude moci odečíst od základu daně částku cca 69 268 Kč.

§15 odst.5

Od základu daně ve zdaňovacím období lze odečíst příspěvek zaplacený poplatníkem na jeho penzijní připojištění se státním příspěvkem podle smlouvy o penzijním připojištění se státním příspěvkem uzavřené mezi poplatníkem a penzijním fondem. Částka, kterou lze takto odečíst, se rovná úhrnu příspěvků zaplacených poplatníkem na jeho penzijní připojištění se státním příspěvkem na zdaňovací období sníženému o 6 000 Kč. Maximální částka, kterou lze takto odečíst za zdaňovací období, činí 12 000 Kč. Pokud poplatníkovi jeho penzijní připojištění zaniklo bez nároku na penzi nebo jednorázové vyrovnání a současně bylo poplatníkovi vyplaceno odbytné, pak nárok na uplatnění odpočtu nezdanitelné části základu daně zaniká a příjem podle § 10 ve zdaňovacím období, ve kterém k této skutečnosti došlo, jsou částky, o které byl poplatníkovi v příslušných letech z důvodu zaplacených příspěvků na jeho penzijní připojištění se státním příspěvkem základ daně snížen.

Na základě tohoto odstavce si rodina bude moci odečíst od základu daně částku 6 000 Kč.

§15 odst.6

Od základu daně za zdaňovací období lze odečíst poplatníkem zaplacené pojistné ve zdaňovacím období na jeho soukromé životní pojištění podle pojistné smlouvy uzavřené mezi poplatníkem jako pojistníkem a pojištěným v jedné osobě a pojišťovnou, která je oprávněna k provozování pojišťovací činnosti na území České republiky podle zvláštního právního předpisu, nebo jinou pojišťovnou usazenou na území členského státu Evropské unie nebo Evropského hospodářského prostoru za předpokladu, že výplata pojistného plnění (důchodu nebo jednorázového plnění) je ve smlouvě sjednána až po 60 měsících od uzavření smlouvy a současně nejdříve v kalendářním roce, v jehož průběhu dosáhne poplatník věku 60 let, a u pojistné smlouvy s pevně sjednanou pojistnou částkou pro případ dožití navíc za předpokladu, že pojistná smlouva s pevně sjednanou pojistnou částkou pro případ dožití s pojistnou dobou od 5 do 15 let včetně má sjednanou pojistnou částku alespoň na 40 000 Kč a pojistná smlouva s pevně sjednanou pojistnou částkou pro případ dožití s pojistnou dobou nad 15 let má sjednanou pojistnou částku alespoň na 70 000 Kč. U důchodového pojištění se za sjednanou pojistnou částku považuje odpovídající jednorázové plnění při dožití. V případě jednorázového pojistného se zaplacené pojistné poměrně rozpočítá na zdaňovací období podle délky trvání pojištění s přesností na dny. Maximální částka, kterou lze odečíst za zdaňovací období, činí v úhrnu 12 000 Kč, a to i v případě, že poplatník má uzavřeno více smluv s více pojišťovnami. Při nedodržení těchto podmínek z důvodu zániku pojištění nebo dodatečné změny doby trvání pojištění nárok na uplatnění odpočtu nezdanitelné části základu daně zaniká a příjem podle § 10 ve zdaňovacím období, ve kterém k této skutečnosti došlo, jsou částky, o které byl poplatníkovi v příslušných letech z důvodu zaplaceného pojistného základ daně snížen, s výjimkou pojistných smluv, u nichž nebude vyplaceno pojistné plnění nebo odbytné a zároveň rezerva nebo kapitálová hodnota pojištění bude převedena na novou smlouvu soukromého životního pojištění splňující podmínky pro uplatnění nezdanitelné části základu daně.

Na základě tohoto odstavce si rodina bude moci odečíst od základu daně částku 12 000 Kč.

4.4 Shrnutí finančního plánu rodiny A

Rodina A, kterou tvoří dva dospělí lidé a dvě děti, zpočátku musela vytvořit finanční rezervu, jež je základem každého správného plánu. Poté soustředila svou pozornost na životní pojištění obou manželů, které částečně eliminuje riziko výpadku příjmů při úmrtí nebo jiné nenadálé situaci. Když je tento základní rámec vytvořen, přistupuje rodina k realizaci investic, které mají dopomoci k dosažení rodinných cílů.

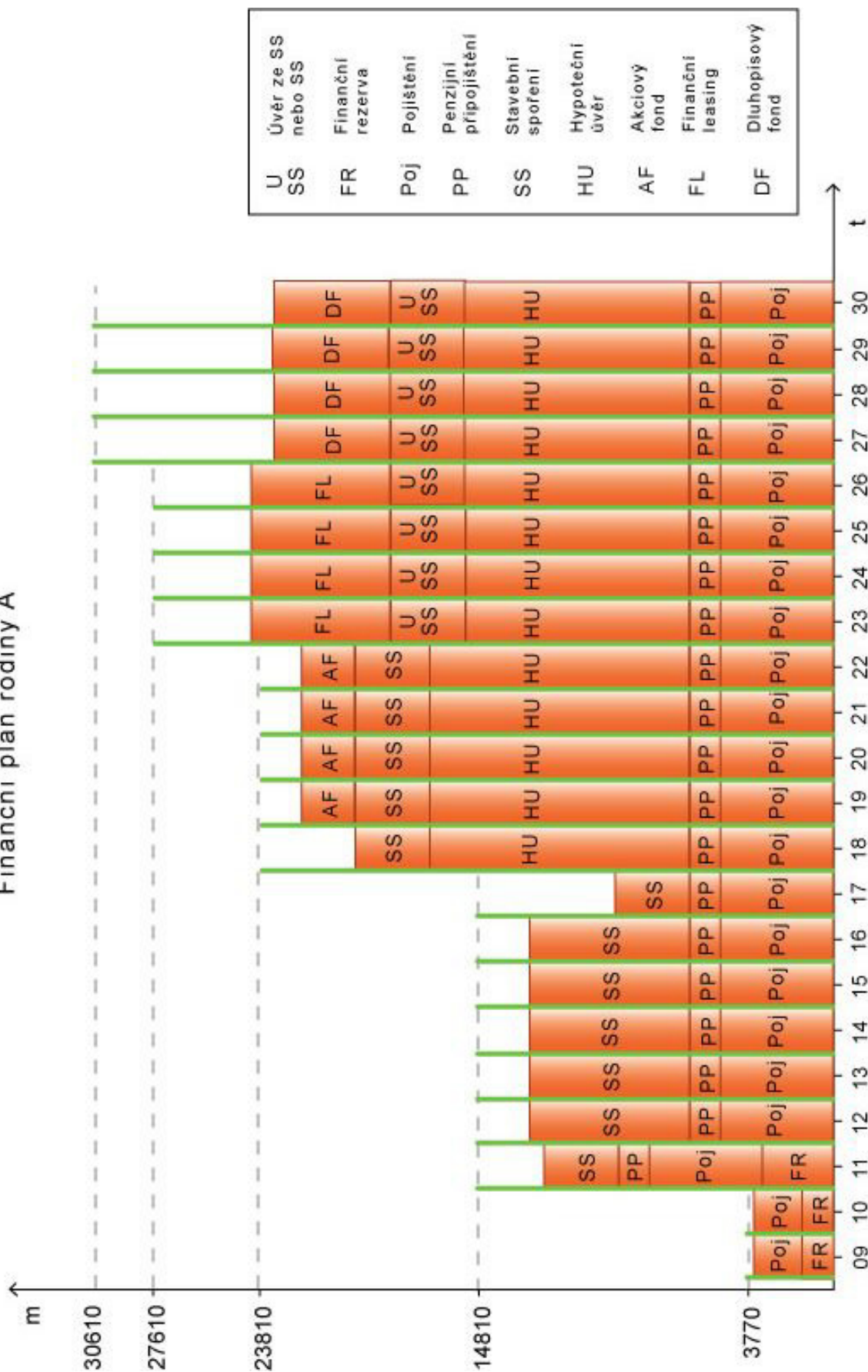
Jedním z nejdůležitějších cílů je zajištění vzdělání dětí. U obou dětí je počítáno s jejich studiem na vysoké škole a tak bylo nutno začít spořit co nejdříve. Jelikož se jedná o cíl s vysokou prioritou a výsledná výše naspořených prostředků se pohybuje v řádu statisíců, optimálním řešením se zde jeví využití stavebního spoření (tento finanční produkt je nejlepší využít v plné možné míře, a proto smlouvy sjednat nejenom na obě děti, ale také na oba rodiče). Po naspoření určité částky jsou tyto prostředky umístěny na běžný bankovní účet, odkud je má dítě při studiu kdykoli k dispozici a zároveň se úročí.

Jedním z dalších důležitých cílů této rodiny je naspoření dostatečných finančních prostředků na důchodový věk tak, aby oba manželé nebyli závislí pouze na starobním důchodu. Ten totiž po důchodové reformě nebude tvořit takovou výši, jaká by byla pro spokojené stáří potřebná. Zdroje financování tohoto cíle budou penzijní a dluhopisový fond. Do penzijního fondu budou oba manželé spořit formou penzijního připojištění, jež nabízí daňová zvýhodnění a příspěvky vyplácené ze státního rozpočtu. Do dluhopisového fondu budou investovány prostředky až později, kdy se rodina stane finančně nezávislejší.

Následují cíle spotřebního charakteru. Podle důležitosti lze mezi ně zařadit koupi nemovitosti, osobního automobilu nebo rodinné dovolené. K financování koupě nemovitosti bude využito hypotečního úvěru, který je daňově zvýhodněn a je speciálním finančním produktem k této investici určeným. Nový automobil a dovolená již nejsou tak stěžejními cíly, a proto lze vybírat z produktů s vyšším rizikem jako je využití akciových fondů atp..

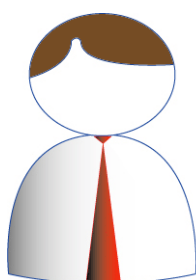
V grafickém vyjádření finančního plánu (viz další strana) lze vidět využití jednotlivých finančních produktů v čase a porovnání velikosti disponibilních prostředků rodiny a investic z nich plynoucích. V každém roce je počítáno s určitou rezervou, která je určena především na placení poplatků spojených se zřizováním uvažovaných investic (zřízení účtu, stavebního spoření,...). Plán je sestavován staticky a tudíž počítá s nulovým reálným růstem mezd. Lze tedy konstatovat, že počítá s nejhorší možnou situací na trhu.

Finanční plán rodiny A

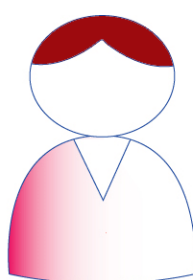

4.5 Struktura rodiny B

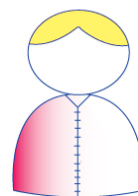
Druhá rodina, které budu tvořit finanční plán, je podstatně rozdílná od rodiny A. Je tvořena dvěma dospělými lidmi a jedním dítětem. Rozdílnou strukturu rodiny jsem vybral záměrně, aby byly co nejlépe vidět rozdíly v přístupu k tvorbě finančního plánu. Oba manželé mají vystudovanou vysokou školu a mají stále zaměstnání s relativně vysokou mzdou. Nyní, když je rodina relativně zajištěná, se rozhodli pořídit si dítě. Cíle rodiny jsou podobné jako u rodiny předcházející, avšak budou se lišit ve finančních prostředcích na ně alokovaných a na horizontu, kdy jich chtějí dosáhnout.

David

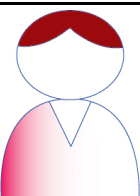

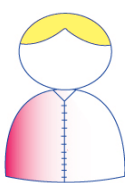
Jana

Kamila

	<i>jméno:</i>	David	<i>Majetek:</i>	Osobní automobil
	<i>věk:</i>	35 let		Vlastní byt (spoluvlastnictví)
	<i>vzdělání:</i>	Vysoká škola		
	<i>zaměstnání:</i>	Architekt		
	<i>hrubá mzda:</i>	37 000		
	<i>naspořeno:</i>	50 000		

	<i>jméno:</i>	Jana	<i>Majetek:</i>	Osobní automobil
	<i>věk:</i>	32 let		Vlastní byt (Spoluvlastnictví)
	<i>vzdělání:</i>	Vysoká škola		
	<i>zaměstnání:</i>	Lékárnice		
	<i>hrubá mzda:</i>	25 000		
	<i>naspořeno:</i>	20 000		

	<i>jméno:</i>	Kamila
	<i>věk:</i>	1 rok

Struktura příjmů a výdajů rodiny B je v několika položkách odlišná od struktury příjmů a výdajů rodiny A. Největší rozdíl je ve výdajích na bydlení, které jsou v tomto případě nulové, jelikož byt mají v osobním vlastnictví a nemusí platit nájemné. Oproti tomu nárůst výdajů lze pozorovat u položky „provoz automobilu“, zde jsou výdaje vyšší. Tento nárůst je zapříčiněn vlastnictvím dvou automobilů a jejich častějším využíváním (oba manželé používají automobil jako způsob, jak se dostat do zaměstnání). Další zvýšené náklady jsou způsobeny nárůstem výdajů na zábavu (kultura, sport). Ze statistických údajů lze pozorovat, že procentní zastoupení výdajů tohoto typu v celkových výdajích rodiny je u vysokoškolsky vzdělaných lidí vyšší. Podobně jsou vyšší také výdaje na oblečení a ostatní výdaje (návštěva restaurace, náklady spojené se zaměstnáním atp.).

Tyto zvýšené výdaje mají samozřejmě svůj psychologický základ ve vyšších příjmech, jež jsou zapříčiněny na jedné straně vyšší vzdělaností obou manželů, zkušenostmi (oba manželé jsou již několik let v zaměstnání) a dosaženým kariéřním postupem.

4.6 Příjmy a výdaje

Příjmy a výdaje rodiny za měsíc	David	Jana	Kamila
Naspořeno:	50 000	20 000	
Superhrubá mzda:	49 600	33 500	
Ostatní příjmy:		7 600	
Daň z příjmů, SZP⁶:	8 550	5 705	
SZP⁷:	12 580	8 500	
Provoz domácnosti⁸:	2 000	2 000	
Provoz automobilu:	2 000	2 000	
Bydlení:			
Jídlo:	2 500	2 500	2 000
Oblečení:	1 500	1 500	1 000
Zábava (kultura, sport,...):	1 200	1 000	500
Doprava:		400	100
Ostatní výdaje⁹:	1 000	1 000	
Celkem:	18 270	-2 800	-3 600

Tab. 11 – Příjmy a výdaje rodiny B

⁶ Zaměstnanec

⁷ Zaměstnavatel

⁸ Výdaje za energie, svoz odpadu,...

⁹ Televizní poplatky, mobilní telefon,...

Pozn.: Jana je na rodičovské dovolené a bude ještě dva roky pobírat rodičovský příspěvek ve výši 7600 Kč měsíčně.

Čistý příjem rodiny v roce 2009: 11 870 Kč

Čistý příjem rodiny v roce 2011: 23 565 Kč

4.7 Cíle rodiny

cíl	důležitost	horizont
Zajištění rodiny do budoucna (vytvoření pojištění a finanční rezervy)	5	krátkodobý
Studium dítěte na vysoké škole	4	střednědobý
Nové automobily	2	krátkodobý - střednědobý
Rodinná dovolená každé dva roky	1	krátkodobý - střednědobý
Finanční rezerva pro svou dceru	3	dlouhodobý
Zajištění na důchodový věk	5	dlouhodobý

Tab. 12 – Cíle rodiny B

Cíle rodiny B se od cílů rodiny A liší zejména v položkách s nižším stupněm důležitosti. Je tedy zřejmé, že primární snaha o zajištění budoucnosti rodiny a vzdělání svých dětí je u nízkopříjmových i vysokopříjmových rodin stejná a dle mého názoru správná. Výdaje spotřebního charakteru se zde orientují především na pořízení nových automobilů, které jsou v této rodině hodně využívány a jejich opotřebení je tak vyšší. Vzhledem k vyšším příjmům obou manželů je zde také snaha každé dva roky jet na dovolenou.

4.7.1 Pojištění

Pojištění obou manželů je i v tomto finančním plánu základní prioritou. Na příjmech je vysoce závislá životní úroveň rodiny a je tak nutno se chránit před rizikem výpadku těchto příjmů. Jedním z nástrojů, který omezení rizika tohoto charakteru nabízí je životní a neživotní pojištění.

U Davida doporučuji založit kapitálové životní pojištění co nejdříve (nejlépe hned první rok) a u Marie přesto, že je na mateřské a v prvních letech její příjmy nejsou tak vysoké, doporučuji stejný postup. Taktéž vzhledem k vyšším disponibilním prostředkům rodiny

doporučuji zřídit i neživotní pojištění (pojištění domácnosti, pojištění bytové jednotky,...).

Stejně jako u první rodiny se budeme držet doporučení: „Vynásobte svůj roční příjem pěti a získáte částku, na kterou byste se měli pojistit.“

Uvažujeme trojnásobné plnění v případě smrti.

Měsíční čistý příjem Davida je cca 28 500 Kč.

$$(28\,500 * 60) / 3^{10} = 570\,000$$

Měsíční čistý příjem Jany je cca 19 500

$$(19\,500 * 60) / 3 = 390\,000$$

Kapitálové životní pojištění¹¹	David	Jana
Doba pojištění	28 let	30 let
Pojistná částka	570 000	390 000
Plnění v případě smrti	3*	3*
Pravidelné měsíční pojistné	3354	2142
Odchod do důchodu	63 let	62 let

Tab. 13 – KŽP rodiny B [32]

Pojištění domácnosti:

Pojistná částka: 600 000 Kč

Spoluúčast: 1000 Kč

Roční pojistné: 1800 Kč (měsíčně: 140 Kč)

Pojištění bytové jednotky:

Pojistná částka: 800 000

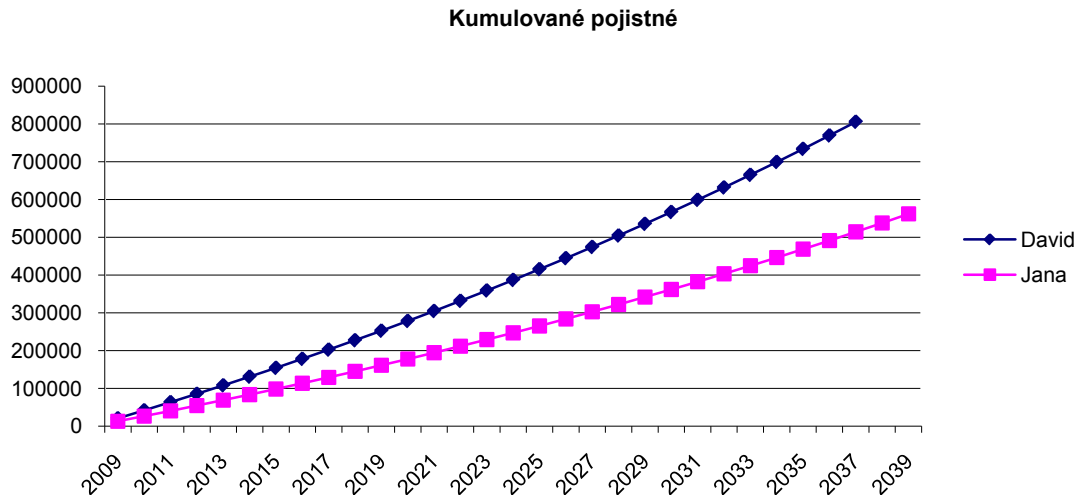
Spoluúčast: 0

Roční pojistné: 960 Kč (měsíčně: 80 Kč)

Celkový měsíční výdaj rodiny na životní a neživotní pojištění je 5 716 Kč.

¹⁰ Uvažujeme trojnásobné plnění v případě smrti

¹¹ Obsahuje připojištění proti úrazu a zdraví

Graf 11 – KŽP rodiny B

Při výpočtech uvažováno zhodnocení 2% p.a.

Z provedených výpočtů plyne, že rodina B bude ze svých příjmů dávat měsíčně o 31% vyšší částku než rodina A. Tento stav je zapříčiněn jednak vyšší pojistnou částkou rozhodnou pro životní pojištění, ale také věkem obou pojistitelů. Zde je navíc ještě počítáno se zřízením pojištění bytové jednotky.

4.7.2 Finanční rezerva

Finanční rezerva je po pojištění druhou složkou, která slouží k minimalizaci rizika spojeného s nenadálým výpadkem příjmů rodiny. I zde budeme při výpočtech částky, kterou bude nutno naspořit, postupovat obdobně jako u prvního finančního plánu. Finanční rezervu (respektive finanční prostředky k tomuto účelu určené) bude opět nutno držet na běžném bankovním účtu nebo v peněžních fondech, které nabízí nízké riziko a relativně vysokou likviditu (cenou je nižší úrok, který z takto uložených prostředků plyne).

Index	Potřebná výše finanční rezervy	Částka
A1	Neočekávané výdaje	
	Výdaje na léky, zdrav. péči, zubaře	30 000
	Oprava automobilu	100 000
	Škody na zařízení domácnosti	150 000
	Další nečekané náklady	20 000
A2	Ztráta zaměstnání nebo výpadek příjmů	
	Měsíční rodinné výdaje	24 200
	Počet měsíců hledání nového zaměstnání	4
B	Pojistky, které kryjí škody	
	Zdravotní pojištění	27 000
	Pojištění automobilu (krytí do 80%)	80 000
	Pojištění majetku (krytí asi 70%)	105 000
C	Aktuální finanční rezerva	
	Bankovní účty	70 000
Celkem	(A1 + A2 - B - C)	114 800

Tab. 14 – Finanční rezerva rodiny B

Pozn.: Vyšší částky u neočekávaných výdajů než u rodiny A jsou zapříčiněny především vyšším životním standardem a s ním spojenými vyššími výdaji.

Celková výše potřebné rezervy: 396 800 Kč

Je třeba ještě naspořit: 114 800 Kč

V roce 2009 má rodina měsíčně k dispozici na tuto investici 6 154 Kč. Bereme-li v potaz určitou finanční rezervu, která by měla být zachována, pak lze vymezit z těchto prostředků měsíčně částku 5 000 Kč právě na tvorbu finanční rezervy. Jak jsme si uvedli výše, peněžní prostředky určené k tomuto účelu budeme spořit v peněžních fondech (prostředky musí být likvidní a připraveny k okamžitému použití v případě nutnosti).

$$n = \frac{\ln \left\{ \frac{S \cdot i}{x \cdot m \cdot \left(1 + \frac{m+1}{2 \cdot m} \cdot i\right)} + 1 \right\}}{\ln(1+i)} = \frac{\ln \left\{ \frac{114800 \cdot 0,02}{5000 \cdot 12 \cdot \left(1 + \frac{12+1}{2 \cdot 12} \cdot 0,02\right)} + 1 \right\}}{\ln(1+0,02)} = 1,876$$

$$S = m \cdot x \cdot \left(1 + \frac{m+1}{2 \cdot m} \cdot i\right) \cdot \frac{(1+i)^n - 1}{i} = 60000 \cdot \left(1 + \frac{13}{24} \cdot 0,02\right) \cdot \frac{(1+0,02)^2 - 1}{0,02} = 122513$$

Daň z úrokových výnosů: 90 Kč

Z výpočtů vyplývá, že rodina vytvoří potřebnou finanční rezervu za daných podmínek za dva roky.

4.7.3 Zajištění na důchodový věk

I pro druhou rodinu je jednou ze základních priorit spokojené stáří. Stejně jako v prvním případě, ani zde nelze spoléhat na stát a jeho vyplácení starobních důchodů. Víme, že vzhledem k důchodové reformě tyto prostředky zdaleka nebudou krýt množství finančních prostředků potřebné. Nabízí se nám tedy dva pilíře, které jsme použili v prvním finančním plánu. Prvním z nich je penzijní připojištění a druhým spoření v jiných fondech.

Nejvyšší prioritu zde má použití penzijního připojištění, které je podporováno státem (daňově i finančně). Na třetí pilíř se budeme soustředit až v pozdější části finančního plánu. Vzhledem k vyšší disponibilních finančních prostředků, které má druhá rodina k dispozici, doporučuji využít produkt penzijního připojištění v plné výši a investovat měsíčně částku 1 500 Kč a to od roku 2011, kdy je vytvořena finanční rezerva a uvolní se další finanční prostředky.

Budeme uvažovat měsíční příspěvek zaměstnavatele ve výši 200 Kč.

Penzijní připojištění	David	Jana
Vstupní údaje		
Vstupní věk	37	34
Pohlaví	muž	žena
Žádost o penzi ve věku	63	62
Průměrná hrubá mzda	35000	25000
Měsíční příspěvek účastníka	1500	1500
Příspěvek zaměstnavatele	200	200
Příspěvek státu	150	150
Roční zhodnocení	3%	3%
Stav na individuálním účtu		
Doba spoření	26 let	28 let
Příspěvek účastníka	468000	504000
Příspěvek zaměstnavatele	62400	67200
Státní příspěvek	46800	50400
Zisk z příspěvku účastníka	237232	281314
Zisk z příspěvku zaměstnavatele	31631	37509
Zisk ze státního příspěvku	23376	27745
Celkem Kč	869439	968167

Tab. 15 – Penzijní připojištění rodiny B [25]

Prostředky, které budou rodině B v době dosažení důchodového věku k dispozici se pohybují v podobných relacích jako prostředky rodiny A z penzijního připojištění. David a Jana kompenzovali pozdější využití tohoto produktu vyššími částkami, které investovali.

4.7.4 Studium dítěte na vysoké škole

I zde studium dítěte na vysoké škole tvoří jednu z priorit rodinných cílů. V tomto případě se jedná o financování studia jednoho dítěte, a proto nebude tak náročné jako v prvním případě. Doporučuji opět využít stavebního spoření, které nabízí vzhledem k nízkému riziku investice celkem vysoké vnitřní výnosové procento. Tento produkt se budeme snažit využít v plné míře a smlouvu sjednáme na dítě i na oba rodiče. Smlouvy doporučuji sjednat v roce 2011, kdy se do pracovního procesu zapojí i manželka a budou k dispozici finanční prostředky k tomuto účelu.

Měsíční investice bude opět na každého člena rodiny 1700 Kč z důvodu plného využití státní podpory stavebního spoření.

Stavební spoření	David	Jana	Kamila
Měsíční úložka	1700	1700	1700
Doba spoření	6 let	6 let	6 let
Úrok	2%	2%	2%
Vloženo účastníkem	122400	122400	122400
Zhodnocení vkladu účastníka	7532	7532	7532
Státní podpora celkem	18000	18000	18000
Zhodnocení státní podpory	924	924	924
Průměrný roční výnos	6,24%	6,24%	6,24%
Celkem naspořeno	148856	148856	148856

Tab. 16 - Stavební spoření Davida, Jana a Kamily [28]

Měsíční výdaj rodiny: 5 100 Kč

Celkem naspořeno ke konci roku 2016: 432 348 Kč (po odečtení poplatků za zřízení smlouvy 3000 Kč za každou a vedení účtu 290 Kč ročně)

Z tabulky lze vyzorovat, že již po šesti letech bude naspořeno dostatečné množství finančních prostředků ke studiu dcery na vysoké škole. Doporučuji tyto prostředky uložit na termínovaný účet, kde budou úročeny relativně vysokým procentem, a to až do roku 2027. Před nástupem dcery na vysokou školu (tj. v roce 2027) budou finanční prostředky převedeny na běžný bankovní účet zřízený na její jméno. Odtud budeme mít své finance kdykoli k dispozici.

Zúročení finančních prostředků na termínovaném účtu s úrokem 3% p.a.

$$K_n = K_0 \cdot (1 + i)^n = 432348 \cdot (1 + 0,03)^{10} = 581039,56$$

Daň z úrokových výnosů: 22 303,8 Kč

Kamila bude mít na své studium 558 735 Kč. Vezmeme-li v úvahu částky naspořené dětem v rodině A, které byly takřka poloviční, může se zdát tento obnos zbytečně vysoký. Avšak investice do studia je jednou z nejlepších investic vůbec, ne-li nejlepší. Prostředky, které se mohou zde zdát „navíc“, mohou posloužit jako financování studia na soukromé vysoké škole, která nabízí lepší studijní možnosti.

4.7.5 Finanční rezerva pro dceru

S tímto cílem jsme se u rodiny A nesetkali, jelikož nebyla dostatečně majetná na to, aby dětem něco takového poskytla. Zde se jedná o snahu naspořit dítěti dostatečné finanční prostředky na dobu, kdy vystuduje vysokou školu a bude hledat zaměstnání, případně byt. Pro Kamilu bude jistě jednodušší, pokud dostane do začátku svého profesního a soukromého života nějaké finance, které by jí ten start zjednodušily.

Oba manželé se rozhodli od roku 2011 vymezipřímě 1000 Kč ze své mzdy k tomuto účelu. Vzhledem k nižší prioritě tohoto cíle se rozhodli prostředky strádat do vyváženého podílového fondu s průměrným výnosem cca 5% p.a. (nejsou uvažovány náklady na vedení účtu atp.).

$$S = m \cdot x \cdot \left(1 + \frac{m+1}{2 \cdot m} \cdot i\right) \cdot \frac{(1+i)^n - 1}{i} = 24000 \cdot \left(1 + \frac{13}{24} \cdot 0,05\right) \cdot \frac{(1+0,05)^{21} - 1}{0,05} = 880479,55$$

Daň z výnosů: 90 Kč

Pokud by fond udržoval výnosnost na úrovni 5%, pak by Kamila měla v roce, kdy vystuduje vysokou školu (předpokládaná doba studia 5 let) k dispozici 880 389,55 Kč.

Graf 12 – Spoření ve vyváženém PF

Pokud by nás zajímala současná hodnota těchto prostředků a uvažovali bychom inflaci na úrovni 3%, pak se SH rovná dnešním 446 128,39 Kč.

$$SH = \frac{BH}{(1+i)^n} = \frac{880479,55}{1,03^{23}} = 446128,39$$

4.7.6 Nové automobily

Osobní automobily hrají v rodině B celkem podstatnou roli. Svůj osobní automobil využívá manžel i manželka. Oba si služeb, které automobil poskytuje, velice považují a rádi by si alespoň každých šest koupili nový. Cílem je snížení rizika úplného opotřebení stávajících aut a možnost spolehnout se na bezproblémové využívání jejich funkcí.

Oběma manželům doporučuji nekupovat oba automobily současně, ale vždy jeden automobil po třech letech. To především kvůli menšímu riziku nenadálých situací, které by s tím mohly být spojeny, a kvůli nižší volatilitě výdajů v čase.

Vzhledem k potřebám rodiny a relativně nižším disponibilním prostředkům doporučuji investovat každý měsíc 5000 Kč do akciových fondů, které nabízí vysoké zhodnocení. Rodina tak nebude využívat finančního leasingu, který by zvýšil náklady a znemožnil nákup automobilu každé tři roky. S touto investicí je spojeno vysoké riziko, které ovšem lze podstoupit vzhledem k nižší důležitosti tohoto cíle.

$$S = m \cdot x \cdot \left(1 + \frac{m+1}{2 \cdot m} \cdot i\right) \cdot \frac{(1+i)^n - 1}{i} = 60000 \cdot \left(1 + \frac{13}{24} \cdot 0,07\right) \cdot \frac{(1+0,07)^3 - 1}{0,07} = 200214,125$$

Daň z výnosů: 315 Kč

Každé tři roky bude mít rodina za podmínek 7% zhodnocení prostředků v akciovém fondu p.a. k dispozici na nákup automobilu 199 899,125 Kč. Nabízí se zde tedy nákup automobilu ojetého, které nevyžaduje příliš vysokou počáteční investici.

4.7.7 Rodinná dovolená každé dva roky

Posledním cílem, který si rodina B určila, je rodinná dovolená každé dva roky. Tento cíl není až tak náročné splnit, ale je nutno zachovávat určitá pravidla. Prvním je spořit průběžně každý měsíc určitou částku a druhým je spořit pouze v letech, kdy to výrazně nenaruší rodinný rozpočet.

Vzhledem k délce spoření dvou let doporučuji využít spořicího účtu, který nabízí relativně vysoký úrok a naše naspořené prostředky v průběhu času ještě zhodnotí. Spořit rodina začne v roce 2011, kdy lze v rodinném rozpočtu nelézt určité volné finanční prostředky, avšak musíme zachovat alespoň minimální rezervu. Částka, kterou doporučuji měsíčně spořit a tudíž převádět na spořicí účet je 1 500 Kč. Každé dva roky tak bude mít rodina naspořeno dostatek peněz na klidnou dovolenou bez dluhů.

$$S = m \cdot x \cdot \left(1 + \frac{m+1}{2 \cdot m} \cdot i\right) \cdot \frac{(1+i)^n - 1}{i} = 18000 \cdot \left(1 + \frac{13}{24} \cdot 0,025\right) \cdot \frac{(1+0,025)^2 - 1}{0,025} = 36943,59$$

Daň z úrokových výnosů: 141,45 Kč

Rodina bude mít za daných podmínek k dispozici každé dva roky na rodinnou dovolenou 36 802,14 Kč.

4.7.8 Prostředky naspořené na důchod

Už u první rodiny jsme si mohli všimnout, že nestačí spořit na důchod pouze formou penzijního připojištění. Tento zdroj je nedostatečný a je nutné spořit ještě jinde. Opět doporučuji využít fondového spoření. V tomto případě, kdy požadujeme minimální riziko, bychom měli měsíčně investovat do fondu dluhopisového. Tento fond nabízí průměrné zhodnocení 3% s minimálním rizikem.

Spořit do tohoto fondu doporučuji od roku 2017, kdy rodině skončí smlouvy o stavebním spoření. Rodině se tak nabízí nové disponibilní prostředky, které může použít k tomuto účelu. Konkrétně se jedná o cca 5 000 Kč měsíčně. David bude do fondu přispívat od roku 2011 a to 26 let částku 2 500 Kč. Jana bude do fondu přispívat taktéž od roku 2011 ale 28 let (dosáhne důchodového věku později než David) a to shodnou částkou 2 500 Kč.

$$S_D = m \cdot x \cdot \left(1 + \frac{m+1}{2 \cdot m} \cdot i\right) \cdot \frac{(1+i)^n - 1}{i} = 30000 \cdot \left(1 + \frac{13}{24} \cdot 0,03\right) \cdot \frac{(1+0,03)^{26} - 1}{0,03} = 1175384,59$$

Daň z výnosů: 67,5 Kč

$$S_J = m \cdot x \cdot \left(1 + \frac{m+1}{2 \cdot m} \cdot i\right) \cdot \frac{(1+i)^n - 1}{i} = 30000 \cdot \left(1 + \frac{13}{24} \cdot 0,03\right) \cdot \frac{(1+0,03)^{28} - 1}{0,03} = 1308828,38$$

Daň z výnosů: 67,5 Kč

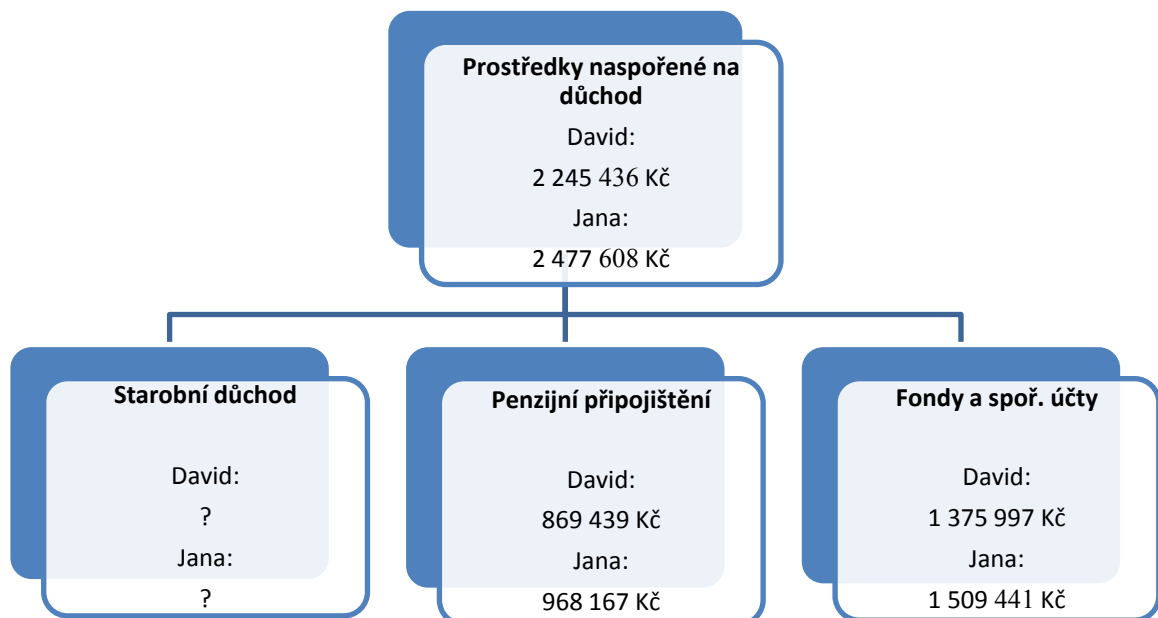
David bude mít ve fondech naspořeno na důchodový věk částku 1 175 317 Kč.

Jana bude mít ve fondech naspořeno na důchodový věk částku 1 308 761 Kč.

Další prostředky budou moci manželé spořit od roku 2027, kdy Kamila nastoupí na vysokou školu a výdaje se sníží o 3 600 Kč. Doporučuji tedy z těchto uvolněných prostředků investovat měsíčně 3 000 Kč na spořicí účet a to až do roku 2036 (kdy David dosáhne důchodového věku).

$$S = m \cdot x \cdot \left(1 + \frac{m+1}{2 \cdot m} \cdot i\right) \cdot \frac{(1+i)^n - 1}{i} = 36000 \cdot \left(1 + \frac{13}{24} \cdot 0,025\right) \cdot \frac{(1+0,025)^{10} - 1}{0,025} = 408660$$

Daň z úrokových výnosů: 7 299 Kč

Obr. 4 – Prostředky naspořené na důchod

Nyní máme celkové prostředky manželů naspořené na důchodový věk. Tyto prostředky si přepočítáme na jeden měsíc důchodového věku za předpokladu průměrného dožití mužů 75 let a žen 81 let.

$$2\,245\,436 / 144 = 15\,593,3 \text{ Kč}$$

David bude mít v důchodovém věku měsíčně ke starobnímu důchodu ještě finanční prostředky ve výši 15 593,3 Kč.

$$2\,477\,608 / 228 = 10\,866,7 \text{ Kč}$$

Jana bude mít v důchodovém věku měsíčně ke starobnímu důchodu ještě finanční prostředky ve výši 10 866,7 Kč.

4.7.9 Daňové zvýhodnění na použité investiční produkty

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

§15 odst.5

Od základu daně ve zdaňovacím období lze odečíst příspěvek zaplacený poplatníkem na jeho penzijní připojištění se státním příspěvkem podle smlouvy o penzijním připojištění se státním příspěvkem uzavřené mezi poplatníkem a penzijním fondem. Částka, kterou lze takto odečíst, se rovná úhrnu příspěvků zaplacených poplatníkem na jeho penzijní připojištění se státním příspěvkem na zdaňovací období sníženému o 6 000 Kč. Maximální částka, kterou lze takto odečíst za zdaňovací období, činí 12 000 Kč. Pokud poplatníkovi jeho penzijní připojištění zaniklo bez nároku na penzi nebo jednorázové vyrovnání a současně bylo poplatníkovi vyplaceno odbytné, pak nárok na uplatnění odpočtu nezdanitelné části základu daně zaniká a příjemem podle § 10 ve zdaňovacím období, ve kterém k této skutečnosti došlo, jsou částky, o které byl poplatníkovi v příslušných letech z důvodu zaplacených příspěvků na jeho penzijní připojištění se státním příspěvkem základ daně snížen.

Na základě tohoto odstavce si rodina bude moci odečíst od základu daně částku 12 000 Kč.

§15 odst.6

Od základu daně za zdaňovací období lze odečíst poplatníkem zaplacené pojistné ve zdaňovacím období na jeho soukromé životní pojištění podle pojistné smlouvy uzavřené mezi poplatníkem jako pojistníkem a pojištěným v jedné osobě a pojišťovnou, která je oprávněna k provozování pojišťovací činnosti na území České republiky podle zvláštního právního předpisu, nebo jinou pojišťovnou usazenou na území členského státu Evropské unie nebo Evropského hospodářského prostoru za předpokladu, že výplata pojistného plnění (důchodu nebo jednorázového plnění) je ve smlouvě sjednána až po 60 měsících od uzavření smlouvy a současně

nejdříve v kalendářním roce, v jehož průběhu dosáhne poplatník věku 60 let, a u pojistné smlouvy s pevně sjednanou pojistnou částkou pro případ dožití navíc za předpokladu, že pojistná smlouva s pevně sjednanou pojistnou částkou pro případ dožití s pojistnou dobou od 5 do 15 let včetně má sjednanou pojistnou částku alespoň na 40 000 Kč a pojistná smlouva s pevně sjednanou pojistnou částkou pro případ dožití s pojistnou dobou nad 15 let má sjednanou pojistnou částku alespoň na 70 000 Kč. U důchodového pojištění se za sjednanou pojistnou částku považuje odpovídající jednorázové plnění při dožití. V případě jednorázového pojistného se zaplacené pojistné poměrně rozpočítá na zdaňovací období podle délky trvání pojištění s přesností na dny. Maximální částka, kterou lze odečíst za zdaňovací období, činí v úhrnu 12 000 Kč, a to i v případě, že poplatník má uzavřeno více smluv s více pojišťovnami. Při nedodržení těchto podmínek z důvodu zániku pojištění nebo dodatečné změny doby trvání pojištění nárok na uplatnění odpočtu nezdanitelné části základu daně zaniká a příjem podle § 10 ve zdaňovacím období, ve kterém k této skutečnosti došlo, jsou částky, o které byl poplatníkovi v příslušných letech z důvodu zaplaceného pojistného základ daně snížen, s výjimkou pojistných smluv, u nichž nebude vyplaceno pojistné plnění nebo odbytné a zároveň rezerva nebo kapitálová hodnota pojištění bude převedena na novou smlouvu soukromého životního pojištění splňující podmínky pro uplatnění nezdanitelné části základu daně.

Na základě tohoto odstavce si rodina bude moci odečíst od základu daně částku 12 000 Kč

4.8 Shrnutí finančního plánu rodiny B

I v tomto plánu se jeví jako základ vytvoření dostatečné finanční rezervy na krytí případných výpadků v rodinných příjmech. Již ze struktury rodiny je patrné, že rodina B je majetnější než rodina A a tvorba rezervy bude jednodušší a rychlejší. Avšak s rostoucími příjmy roste i potřebná částka, kterou je nutno naspořit a horizont spoření tak bude dva roky.

Jako základní druh pojištění jsem zde doporučil opět kapitálové životní pojištění, které není tak rizikové jako pojištění investičního charakteru. Vzhledem k finančním možnostem rodiny je dále doporučeno sjednat si pojištění domácnosti a bytové jednotky. Majetková pojištění nejsou příliš finančně náročná a nezatěžují tolik rodinný rozpočet.

Mezi základní cíle s nejvyšší prioritou je zde opět zařazeno vzdělání dětí (v tomto případě vzdělání jediné dcery Kamily). K financování vzdělání je využito stavebního spoření, které nabízí relativně vysoké vnitřní výnosové procento v poměru k nízkému riziku. Smlouvy jsou sjednány kromě Kamily také na oba rodiče. Spoření bude započato v nejbližším termínu hned po vytvoření finanční rezervy. Poté budou finanční prostředky uloženy na termínovaný vysoce úročený účet. Zde budou až do začátku

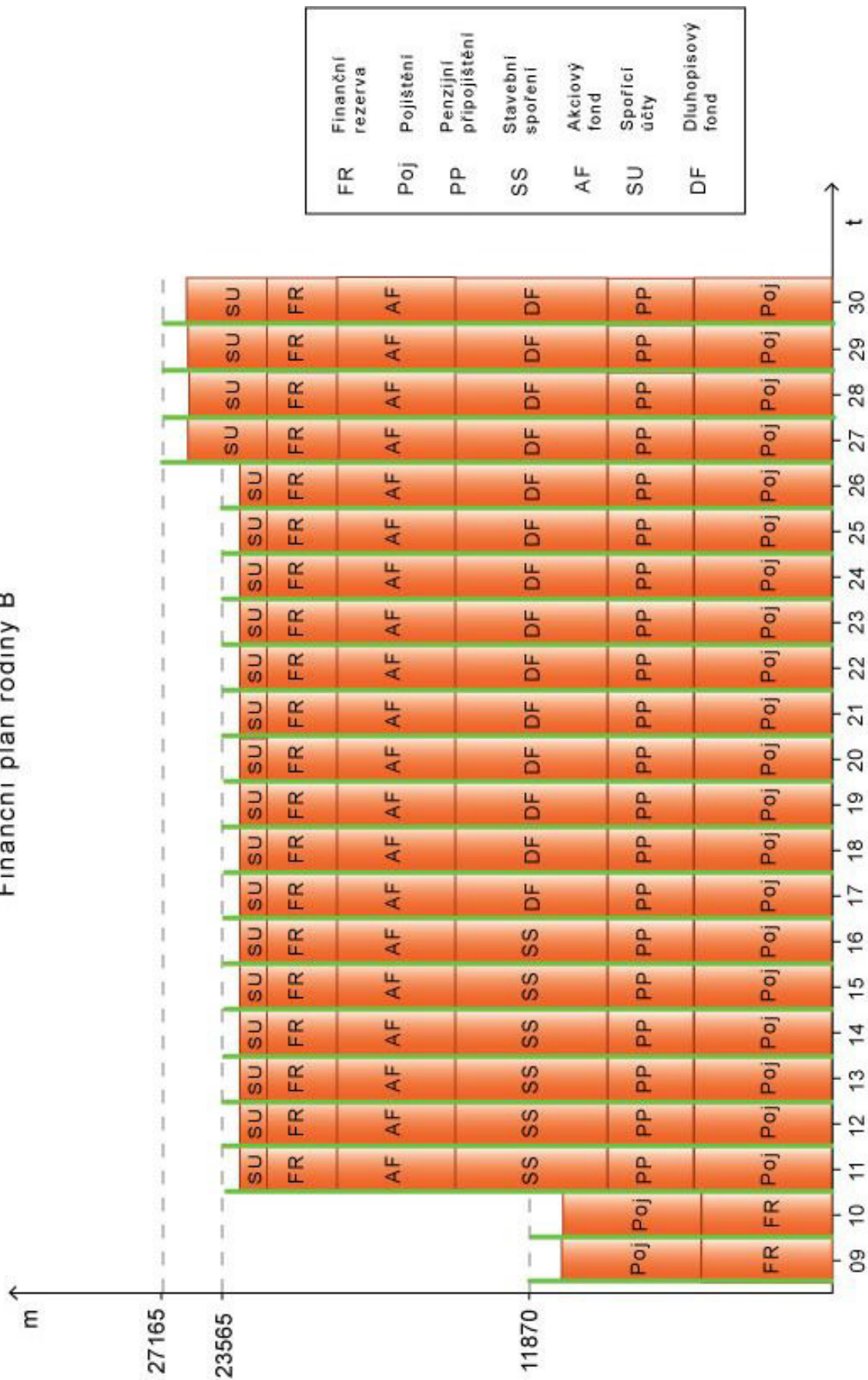
studia Kamily, kdy doporučuji vytvořit Kamile vlastní bankovní účet (například běžný bankovní účet určený pro studenty, který je zvýhodněn). Výsledné naspořené prostředky budou vyšší než potřebné minimum o poměrně vysokou částku. Doporučuji využít tuto částku a financovat z ní například kvalitnější studium na některé ze soukromých vysokých škol.

Dalším z vysoce hodnocených cílů je zajištění na důchodový věk. Oba manželé budou využívat penzijního připojištění, které je daňově i finančně podporováno státem. Vzhledem k nastaveným podmínkám pro čerpání těchto zvýhodnění doporučuji investovat do tohoto fondového spoření měsíčně částku 1 500 Kč. Nutno připomenout, že oba manželé si penzijní připojištění sjednávají až v relativně pokročilém věku a celková částka v důchodu z tohoto spoření čerpaná nebude nijak vysoká. Proto doporučuji stejně jako u první rodiny využít také fondového financování. Bude využito relativně konzervativních fondů, kde budou v portfoliu převažovat investice do obligací s vysokým ratingem. Riziko bude relativně nízké i za cenu nižšího zhodnocení. Další disponibilní finanční prostředky se rodině otevřou k dispozici při nástupu Kamily na vysokou školu, kde si bude hradit náklady z naspořených financí. Tyto prostředky doporučuji měsíčně ukládat na termínovaný účet a úročit je až do roku, kdy manželé dosáhnou důchodového věku.

Poté již přichází na řadu cíle spotřebního charakteru. Tyto cíle jsou financovány z finančních rezerv v jednotlivých měsících. Například na dovolenou doporučuji z těchto rezerv ukládat měsíčně 1 500 Kč. Každé dva roky tak bude mít rodina na dovolenou naspořeno cca 37 000 Kč. Osobní automobil, který chce rodina kupovat každé tři roky (oba manželé vlastní svůj automobil a vzhledem k opotřeбенí cítí nutnost každých šest let svůj automobil „vyměnit“ za nový), bude financován z prostředků naspořených ve fondech s vyšším zastoupením akcií v daném portfoliu.

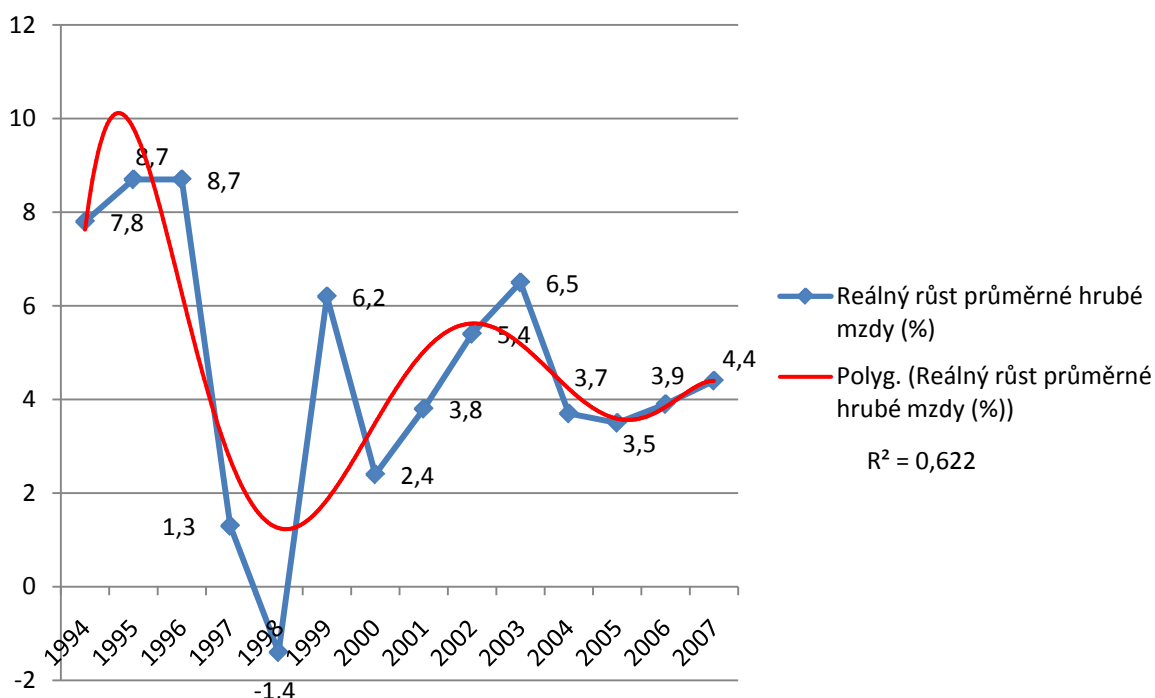
Rodina dosáhne na všechny své vytyčené cíle a vyhne se vysokému zadlužení, které je spojeno převážně s vysoce úročenými úvěry.

Finanční plán rodiny B

4.9 Inflace, růst mezd a jiné vlivy

Finanční plány obou rodin jsou založeny na předpokladu nulového meziročního růstu reálných mezd. Tento předpoklad jsem určil záměrně, aby rodina mohla plnit výsledný rodinný finanční plán i v době, kdy situace na trzích není příznivá. Poskytuje to rodině určitou rezervu v rozhodovacím procesu a nižší riziko přijímání rodinných opatření, respektive zásahů do plánu investic. Dalším důvodem, proč jsem tento růst neuvažoval, je změna struktury spotřeby v čase. Zejména u dětí se bude spotřeba v čase měnit a náklady budou růst. S tímto je počítáno a je předpokládáno, že tento růst nákladů bude financován právě z rezerv vytvořených na základě reálného růstu mezd.

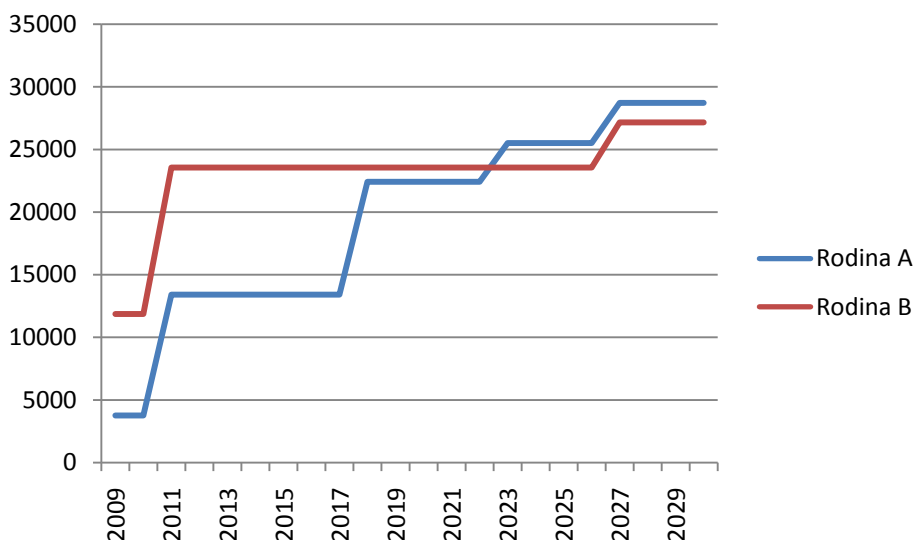

Graf 14 – Reálný růst průměrné hrubé mzdy [22]

Z grafu je patrné, že z dlouhodobého hlediska lze počítat s reálným růstem průměrné hrubé mzdy mezi 2-6 %. Tento růst nám spolehlivě pokryje náklady spojené právě se změnami ve struktuře spotřeby. Dále je nutné připomenout, že reálný růst mezd je růst „nad inflaci“. Veškeré rodinné výdaje neinvestičního charakteru jsou kryty příjmy z mezd. S inflací tak není nutné v práci počítat z důvodu jejího pokrytí nominálním růstem mezd.

4.10 Finanční plány z hlediska vývoje příjmů a struktury

Nyní již přikročíme k porovnání obou rodin a celkovému zhodnocení jejich mnou navržených finančních plánů. Abychom mohli toto porovnání udělat, je nutné si nejdříve připomenout investiční možnosti obou rodin v horizontu let 2009 - 2030.

Graf 15 - Disponibilní měsíční příjmy rodin (tj. příjmy nad úroveň měsíčních výdajů neinvestičního charakteru)

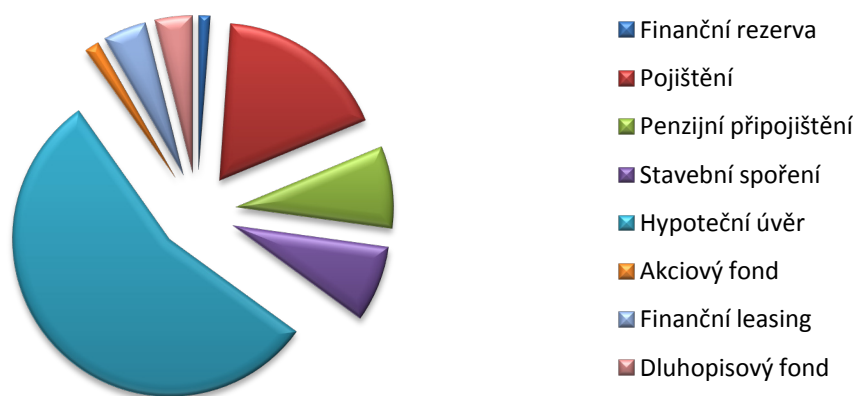
Grafické znázornění uvažovaných příjmů nám odhaluje, že rodina A má zpočátku k dispozici mnohem méně disponibilních finančních prostředků k naplnění svých cílů. Avšak v průběhu času dokáže pomocí finančního plánu a plánu investic dosáhnout všech svých cílů a snížit své měsíční výdaje. Toto snížení je zapříčiněno především koupí vlastní nemovitosti určené k bydlení a eliminaci výdajů na nájemné. Těchto „úspěchů“ je také dosaženo za podpory finanční a rozpočtové disciplíny. Tato disciplína je zde aplikována především přesunem cílů spotřebního charakteru (méně důležitých cílů) na pozdější dobu a dodržením zásady, že každý výdaj musí být kryt příjmem. Nelze tedy jako řešení hledat využívání úvěrů, které je vysoce nákladné a znamenalo by těžší dosažení cílů následujících. Dalším zajímavým jevem, který lze v grafu pozorovat, je nárůst příjmů až nad úroveň příjmů rodiny B (majetnější rodiny). Vysvětlení je jednoduché. Zpočátku rodina A musela striktně dodržovat výše zmíněnou disciplínu a chovat se hodně „spořivě“, tato disciplína ji vydržela a v pozdějších letech znamenala

výrazné přebytky příjmů nad výdaji (příkladem je využívání jednoho automobilu v rodině a jeho trvání až do úplného opotřebení).

Oproti tomu u rodiny B lze pozorovat nižší volatilitu těchto příjmů, kterou můžeme vysvětlit jedním dítětem v rodině, vyšším životním standardem a nižším rizikem platební neschopnosti (tudíž menší důraz na dodržování rozpočtové disciplíny). Rodina od roku 2009 udržuje neměnný životní standard, který je výše než u rodiny A. Dále, jak jsem uvedl výše, zapříčinil v budoucnu nižší výši disponibilních příjmů než u rodiny A.

Nyní se podíváme na finanční plány obou rodin z jiného úhlu a odhalíme si strukturu investic, tedy finanční instrumenty, do kterých je u obou rodin investováno. Tato struktura bude tvořena na základě investic v letech 2009 – 2030.

Struktura rodinných investic v letech 2009 - 2030 Rodina A

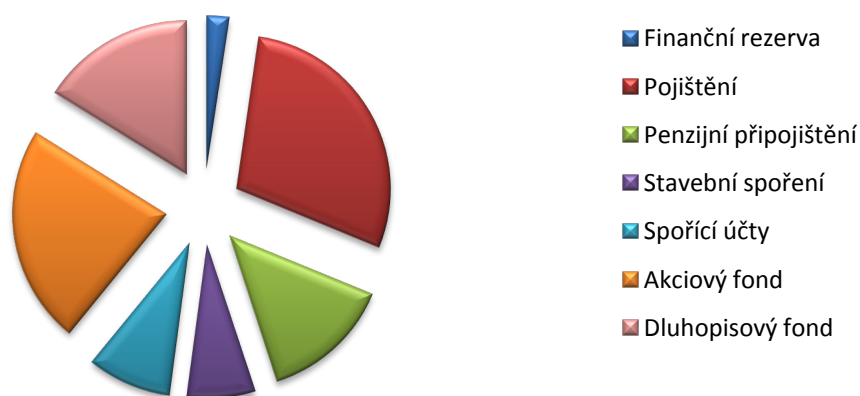

Graf 16 – Struktura rodinných investic rodiny A

Grafické znázornění rodinných investic nám ukazuje, že více než polovina investičních výdajů u rodiny A směřuje na umořování hypotečního úvěru. Není to nic alarmujícího, když si uvědomíme, že se jedná z 69% pouze o přeměnu výdajů na nájemné na investice na hypoteční úvěr. Dále zde velkou část tvoří pojištění, penzijní připojištění

a stavební spoření. Preference těchto investic je dána především jejich daňovým zvýhodněním (penzijní připojištění, pojištění), finanční státní podporou (stavební spoření, penzijní připojištění), nebo jejím charakterem (pojištění). Struktura se tak zdá z hlediska účelu, výnosu i rizika vyrovnaná.

Struktura rodinných investic v letech 2009 - 2030 Rodina B

Graf 17 – Struktura rodinných investic rodiny B

U rodiny B jsou jednotlivé investice více proporcionálně vyrovnané. Můžeme zde pozorovat několik dílčích změn oproti předchozímu grafu. Největším rozdílem je podstatně vyšší využívání rizikovějších rozhodnutí, například spoření v akciově orientovaných fondech. Toto zjištění můžeme opřít o lepší finanční zajištění rodiny. Oba manželé mají dostatečně vysoké příjmy a jejich ochota podstoupit vyšší riziko je větší než u první rodiny. Dále lze vyzorovat, že pozdější začátek využívání penzijního připojištění je zde kompenzován zvýšenými výdaji finančních prostředků do dluhopisově orientovaných fondů, jakožto dalšího pilíře spoření na důchodový věk.

5 Závěr

V bakalářské práci jsou vytvořeny kompletní finanční plány pro obě z uvažovaných rodin. Otázkou zůstává, zda je možné považovat tyto plány za úspěšné. Pod pojmem úspěšný je v tomto případě nutno si představit především plán, který je realizovatelný, flexibilní, směřuje ke splnění dílčích cílů rodiny a uvažuje s vývojem na poli ekonomickém, politickém i kulturním.

Navržený plán považuji za realizovatelný, protože je v práci využito reálných a dostupných investičních produktů, které lze v dnešní době sjednat. Lze tedy také konstatovat, že výpočty vycházejí taktéž z reálných a na trhu aktuálně nabízených úrokových sazeb.

Flexibilita finančního plánu je dána především výběrem investičních produktů, které jsou běžně dostupné na trhu. Riziko zániku možnosti obdobného spoření (respektive financování) v čase je nízké.

Za hlavní úspěch navržených plánů lze považovat směřování ke splnění všech rodinou navržených cílů. Cílů je dosaženo za dodržování akceptovatelné míry rizika a jejich splnění je vysoce pravděpodobné. Tento úspěch považuji za stěžejní při závěrečném hodnocení finančních plánů.

Při tvorbě je počítáno s vývojem ekonomiky a je eliminováno jedno z hlavních ekonomických rizik, kterým je riziko inflační. Tohoto je dosaženo díky uvažování průměrného růstu reálných mezd v čase, který je přiblížen ve čtvrté kapitole. Obdobně je řešeno také riziko spojené se změnou struktury spotřeby v čase.

V případě spoření na důchod autor předběžně počítá s důchodovou reformou a snaží se zajistit naspoření potřebných finančních prostředků samotnými členy rodiny, nespolehá tedy na stát a vyplácené starobní důchody.

Výše uvedené dílčí úspěchy směřují ke konstatování, že finanční plán považuji za úspěšný a rodině prospěšný.

Seznam použitých zkratk:

AF – Akciový fond

BH – Budoucí hodnota

ČNB – Česká národní banka

ČS – Česká spořitelna

DF – Dluhopisový fond

FL – Finanční leasing

FR – Finanční rezerva

HDP – Hrubý domácí produkt

HU – Hypoteční úvěr

KŽP – Kapitálové životní pojištění

p.a. – Per annum, ročně

PF – Podílový fond

Poj. - Pojištění

PP – Penzijní připojištění

SH – Současná hodnota

SS – Stavební spoření

SU – Spořicí účet

TU – Termínovaný účet

USS – Úvěr ze stavebního spoření

Seznam obrázků

- Obr. 1 – Základní osobní cíle
- Obr. 2 – Složení penzijních úspor
- Obr. 3 – Prostředky naspořené na důchod A
- Obr. 4 – Prostředky naspořené na důchod B

Seznam tabulek

- Tab. 1 – Závislost výše státního příspěvku na příspěvcích účastníka
- Tab. 2 – Příjmy a výdaje rodiny A
- Tab. 3 – Cíle rodiny A
- Tab. 4 – KŽP rodiny A
- Tab. 5 – Finanční rezerva rodiny A
- Tab. 6 – Penzijní připojištění rodiny A
- Tab. 7 – Stavební spoření Jana a Františka
- Tab. 8 – Stavební spoření Lucie a Marie
- Tab. 9 – Hypoteční úvěr rodiny A
- Tab. 10 – Finanční leasing rodiny A
- Tab. 11 – Příjmy a výdaje rodiny B
- Tab. 12 – Cíle rodiny B
- Tab. 13 – KŽP rodiny B
- Tab. 14 – Finanční rezerva rodiny B
- Tab. 15 – Penzijní připojištění rodiny B
- Tab. 16 – Stavební spoření Davida, Jana a Kamily

Seznam grafů

- Graf 1 – Složení úspor na konci spoření
- Graf 2 – Kapitálové životní pojištění
- Graf 3 – Investiční životní pojištění
- Graf 4 – Vývoj podílu životního a neživotního pojištění na celkem předepsaném pojistném
- Graf 5 – Poměr dluhu k hrubým disponibilním příjmům, finančním aktivům a HDP
- Graf 6 – Problémy se splátkou na bydlení v jednotlivých příjmových kategoriích

- Graf 7 – Exekuční řízení
- Graf 8 – KŽP rodiny A
- Graf 9 – Spoření v AF
- Graf 10 – Finanční plán rodiny A
- Graf 11 – KŽP rodiny B
- Graf 12 – Spoření ve vyváženém PF
- Graf 13 – Finanční plán rodiny B
- Graf 14 – Reálný růst průměrné hrubé mzdy
- Graf 15 – Disponibilní měsíční příjmy rodiny
- Graf 16 – Struktura rodinných investic rodiny A
- Graf 17 – Struktura rodinných investic rodiny B

Použité úrokové sazby

Běžný bankovní účet:

- ❖ Poštovní spořitelna – běžný bankovní účet – 0,3%

Spořicí účet:

- ❖ Poštovní spořitelna – červené konto – 2,5%

Termínovaný účet:

- ❖ Poštovní spořitelna – PS termínovaný vklad (2 roky) – 3%

Podílové fondy¹² :

- ❖ Peněžní – 2%
- ❖ Konzervativní – 3%
- ❖ Vyvážené – 5%
- ❖ Rizikové – 7%

Hypoteční úvěr:

- ❖ Hypoteční banka – Hypotéka do 100% - 6,69%

Stavební spoření:

- ❖ Stavební spořitelna ČS – SS s buřinkou

Úvěr ze stavebního spoření:

- ❖ Stavební spořitelna ČS – 4,75%

¹² Úrokové sazby převzaty ze serveru euroekonom.cz, mesec.cz

Seznam použitých zdrojů

Literatura

- [1] SYROVÝ, P. *Financování vlastního bydlení*. 4.vyd. Praha: Grada, 2005.
ISBN 80-47-1097-8.
- [2] ŠULC, J. *Penzijní přípojištění*. Praha: Grada, 2004. ISBN 80-247-0772-1.
- [3] FILIP, M. *Osobní a rodinné bohatství - Kam s penězi*. C.H.Beck, 2006, 474s.
ISBN 80-7179-416-3.
- [4] NOVOTNÝ, M. *Osobní a rodinné finance*. Praha: Grada, 2005.
ISBN 80-247-1098-6.
- [5] FILIP, M. *Osobní a rodinné bohatství - Jak se dobře zajistit*. C.H.Beck, 2006, 274s.
ISBN: 80-7179-466-X.
- [6] HOLMAN, R.: *Ekonomie*. Praha, C. H. Beck 1999, ISBN 80-7179-255-1.
- [7] SAMUELSON, P. A. – NORDHAUS, W. D. *Ekonomie*. 1. vyd. Praha,
Nakladatelství Svoboda 1991, ISBN 80-205-0192-4.
- [8] RADOVÁ, J., DVORÁK, P. *Finanční matematika pro každého*. 3.vyd. Praha:
Grada Publishing, 2001. 264 s. ISBN 80-247-9015-7.
- [9] SYROVÝ, P., NOVOTNÝ, M. *Osobní a rodinné finance*. 1.vyd. Praha: Grada
Publishing, 2005, 176 s. ISBN 80-247-1098-6.
- [10] REJNUŠ, O. *Peněžní ekonomie*. Brno: CERM, 2008. ISBN 978-80-214-3703-6.
- [11] MELUZÍN, T. *Finanční trhy – cvičení*. Brno: CERM, 2005. ISBN 80-214-3048-6.
- [12] FILIP, M. *Osobní a rodinné bohatství – Jak chytře investovat*. C.H.Beck, 2006,
381s. ISBN: 80-7179-523-2.

Časopisy, noviny

- [13] Ekonom
[14] Hospodářské noviny

Zákony a vládní vyhlášky

- [15] Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

Poznámky z přednášek

- [16] Poznámky z předmětu Mikroekonomie
- [17] Poznámky z předmětu Finanční trhy
- [18] Poznámky z předmětu Veřejné finance
- [19] Poznámky z předmětu Daně z příjmů fyzických osob

Analýzy

- [20] Zpráva o finanční stabilitě 2007 [online] Dostupné z http://www.cnb.cz/cs/financni_stabilita/zpravy_fs/fs_2007/FS_2007.pdf/.

Internetové adresy

- [21] [online] Dostupné z <http://www.cap.cz/>.
- [22] [online] Dostupné z <http://www.euroekonom.cz/>.
- [23] [online] Dostupné z <http://www.penize.cz/>.
- [24] [online] Dostupné z <http://www.ceskasporitelna.cz/>.
- [25] [online] Dostupné z <http://www.ing.cz/>.
- [26] [online] Dostupné z <http://www.cnb.cz/>.
- [27] [online] Dostupné z <http://www.czso.cz/>.
- [28] [online] Dostupné z <http://www.finance.cz/>.
- [29] [online] Dostupné z <http://www.business.center.cz/>.
- [30] [online] Dostupné z <http://www.mfcr.cz/>.
- [31] [online] Dostupné z <http://www.dumfinanci.cz/>.
- [32] [online] Dostupné z <http://www.ceskapojistovna.cz/>.
- [33] [online] Dostupné z <http://www.kalkulackahypoteky.cz/>.

Přílohy - 1 – Financování bydlení

Hypoteční úvěr + stavební spoření						Hypoteční úvěr			
Rok	Měsíc	HU	SS	USS	Celkem	Rok	Měsíc	HU	Celkem
1	1	11338	1500			1	1	11338	
	1-12	136056	18000		154056		1-12	136056	136056
2	1	11338	1500			2	1	11338	
	1-12	136056	18000		154056		1-12	136056	136056
3	1	11338	1500			3	1	11338	
	1-12	136056	18000		154056		1-12	136056	136056
4	1	11338	1500			4	1	11338	
	1-12	136056	18000		154056		1-12	136056	136056
5	1	11338	1500			5	1	11338	
	1-12	136056	18000		154056		1-12	136056	136056
6	1	9620		1375		6	1	11338	
	1-12	115440		16500	131940		1-12	136056	136056
7	1	9620		1375		7	1	11338	
	1-12	115440		16500	131940		1-12	136056	136056
8	1	9620		1375		8	1	11338	
	1-12	115440		16500	131940		1-12	136056	136056
9	1	9620		1375		9	1	11338	
	1-12	115440		16500	131940		1-12	136056	136056
10	1	9620		1375		10	1	11338	
	1-12	115440		16500	131940		1-12	136056	136056
11	1	9620		1375		11	1	11338	
	1-12	115440		16500	131940		1-12	136056	136056
12	1	9620		1375		12	1	11338	
	1-12	115440		16500	131940		1-12	136056	136056
13	1	9620		1375		13	1	11338	
	1-12	115440		16500	131940		1-12	136056	136056
14	1	9620		1375		14	1	11338	
	1-12	115440		16500	131940		1-12	136056	136056
15	1	9620		1375		15	1	11338	
	1-12	115440		16500	131940		1-12	136056	136056
16	1	9620		1375		16	1	11338	
	1-12	115440		16500	131940		1-12	136056	136056
17	1	9620		1375		17	1	11338	
	1-12	115440		16500	131940		1-12	136056	136056
18	1	9620		1375		18	1	11338	
	1-12	115440		16500	131940		1-12	136056	136056
19	1	9620				19	1	11338	
	1-12	115440			115440		1-12	136056	136056
20	1	9620				20	1	11338	
	1-12	115440			115440		1-12	136056	136056
21	1	9620				21	1	11338	
	1-12	115440			115440		1-12	136056	136056
22	1	9620				22	1	11338	
	1-12	115440			115440		1-12	136056	136056
23	1	9620				23	1	11338	
	1-12	115440			115440		1-12	136056	136056
24	1	9620				24	1	11338	
	1-12	115440			115440		1-12	136056	136056
25	1	9620				25	1	11338	
	1-12	115440			115440		1-12	136056	136056
Poplatky		60000	4300	3600	67900	Poplatky		60000	60000
Celkem		3049080	295900		3344980	Celkem		3461400	3461400